

A

Merhaba
Gazetesi'nin
okurlarına
armağanıdır.
Çarşamba
günleri
yayımlanır.

KADEMİK

Sayfalar

Cilt: 8 Sayı: 10
26 MART 2008 ÇARŞAMBA

Hazırlayan: **Ali IŞIK**
aliişik@merhabagazetesi.com.tr

Konya Kültür Hadimi

Mehmet Ali Uz

ÖZEL SAYISI -I-

“M. ALİ UZ ÖZEL SAYISI” ÜZERİNE...

Geride bıraktığımız 2007 yılı Kasım ayında bir cumartesi günü. İkindiüzeri... Selçuklu tarihine, medeniyetine gönül vermiş ilim adamı, araştırmacı ve nev-niyazlarına kapılarını ardına kadar açan, Dergâh'ın gül bahçesine nazır iki katlı, zarif, asırlık Konyalı evinden bir SÜSAM (Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmalar Merkezi) toplantısının bitiminde birlikte çıkıyoruz. Uğurlamak için arabasına kadar takip ediyorum onu. Arabasının kapısını açıp tam binecekken birden bana dönüp soruyor:

- Bir işin var mı?

Yok, cevabım üzerine:

- Hadi atla arabaya da seni bir yere götürüyem, diyor.

Onun bu götürmelerinden hep yarar gördüğümünden hiç düşünmeden yanındaki koltuğa kurulduğumda, içimden, bu kez hangi ilim memba-

na gideceğiz acaba, diye kendime sormadan edemiyorum. Üçler'i, Hazreti Pîr'i selâmladıktan sonra Kapı Camii'nin batı tarafındaki daracık eğri büğrü sokaklara dalıyoruz. Yoruca slalomlardan sonra araba, daracık bir sokaktaki kum ve moloz yığınlarını siper alıp durduğunda, bir Selçuklu yadigârının, Kalecerb/Kalecelb Mescidi'nin önünde ayaklarımız yerle buluşuyor. O güne kadar hep bir araştırmacı, bir ilim talepkârı konumunda gördüğüm ağabeyi bu kez işine meftun bir müteahhit ciddiyetinde görmek de varmış.

Mesai bitimi telaşı içindeki birkaç kişilik işçi grubu bizi, özellikle onu, fark edince içlerinden yetkili olduğu anlaşılan biri bize doğru yönelerek sıcak bir hoş geldiniz temennasıyla karşılıyor bizi. Besbelli ki daha önce tanışmışlar. Besbelli ki Mehmet Ali abi daha önceleri de ziyaret etmiş tekrar zindeleşmeyi bekleyen bu ata yadigârını. Bu küçük işçi grubunun sözü geçeni önde biz ardında yenileme (restorasyon) alanını gezmeye başlıyoruz. Daracık bir alana sıkışıp kalmış mescidin hemencecik doğu tarafına iliştirilmiş henüz sıvası ıslak küçücük tuvaleti görünce düşünceli yüzü ekşiyor. Kanaatini seslendirmeden de edemiyor:

- Hiç olmamış buraya bu tuvalet!

Tuvaleti kurtarınca yüzünün ekşimesinin sebebi anlaşılıyor. Tuvaletin arkasında birkaç kabir varmış meğerse. Bu kez ustaya, acemice tamiratlar geçirmiş bu kabirlerin şahidelerini soruyor. Soru üzerine moloz/malzeme yığını arasında kaybolan adam

elinde zamanın/insanların darbelerini yemiş beyaz mermerden küçük bir Selçuklu şahidesiyle görünüyor. Mescidin kible duvarını işaretle tekrar soruyor:

- Buralarda Kalecerb Sultan'ın kabrinin de çıkması lazım?

Ustanın bu beklenmedik soru karşısındaki çaresizliğini suratından okuyoruz (İlerleyen günlerde Kalecerb Sultan'ın kabrinin, söylediği yerin, mescidin kible duvarındaki iki pencere arasındaki mahallin, kazılması sonucu bulunduğu haberini de yine ondan aldım).

Bu denetlemenin ardından tekrar arabaya bindiğimizde, zamanın değıştirici/dönüştürücü darbeleri sadece saç ve sakalından yansıyan bu genç gönüllü adamı, kendisine hissettirmeden takdir yanı ağır basan karışit duygularla izliyor ve gönül diliyle biteviye tekrarlıyordum:

- İyi ki varsın M. Ali ağabey, iyi ki varsın!

*

Akademik Sayfalar'ı takip edenler bilir, işlevlerimizden/ilkellerimizden biri de Türk/Konya bilimine, kültürüne, sanatına hizmet etmiş değerleri özel sayılarla yâd etmektir. Bu özel sayılarımız, ebediyete intikal etmiş değerlerimizin yanı sıra yaşayan değerlerimize de hasredilebilmektedir. Meselâ geçtiğimiz haftalarda yayımlanan "Veysel ve Sami Öksüz Özel Sayısı" kaybettiğimiz iki değerimize, "Dr. Kamil Uğurlu Özel Sayısı" ise yaşayan bir değerimize hasredilmişti.

M. Ali Uz ağabeyle bu özel sayıları belirleme toplantılarımızda hep bir isim boğazımda düğümlemlenir, kabul etmeyeceğini bildiğimden, bu ismi bir türlü dillendiremezdim. Bu isim, yukarıda bir meziyetini tahkiye ettiğim Konya'mızın yerel tarihinde markalaşmış, ismiyle müsemma (zira "İyi, güzel, yararışlı; işe yatkın, becerikli, mahir; yumuşak huylu; barış" anlamları Türkçemizdeki "uz" keli-

mesinin bağlamlarından), bu mütevazı kültür ilavesinin banisi M. Ali Uz ağabeydi. Adının sırf bu kültür ilavesiyle özdeşleşmesinden dolayı –henüz yaşarken- bir özel sayıyla yâd edilemeyişi hakkaniyete yaraşmıyordu. Zaman içerisinde Akademik Sayfalar'ın yazı heyetini oluşturan değerli ilim adamı hocalarımızdan da düşünce uygun sinyaller alınca birçok kere sadrımdan çıkıp da her defasında gırtlığımdan geri dönen ham sesleri olgunlaştırıp ete kemiğe büründürmeye karar verdim.

Ve nihayet muhterem yazar heyetimizin değerli katkılarıyla işte karşınızdayız. Akademik Sayfalar'ın banisi, Yard. Doç. Dr. Hasan Özönder'in ifadesiyle bilim adamlığı sıfatını hak etmiş, yerel tarihçi, hukukçu, eğitimci, gazeteci, pek çok sivil toplum örgütünün kurucusu, yöneticisi muhterem M. Ali Uz ağabeyin arzusu hıfına çıkarılmış bir sayıyla...

Sevgili ağabey, kusurumuzu görme.

Cenab-ı Hak, gönlünüzdeki mahabbeti, zihninizdeki kıvraklığı, gözünüzdeki şavkı, parmaklarınızdaki takati artırsın (âmin).

Çırpınan Adam: Mehmet Ali UZ

Neden çırpınırsınız?

Yaşadığımız bir sıkıntı ve güçlük-ten kurtulmak için çırpınır didiniriz. Dost insan, değerli insan, vefakâr, çalışkan insan M. Ali Uz'un ne sıkıntısı var ki çırpınsın? Dünyalık bir kaygısı mı var? Elbette ki hayır.

M. Ali Uz, aşınan yıpranan değerlerimizin üzerini parlatmak için çırpınıyor.

Şahidim.

Tanıdığım günden bu yana hep bir gayret, hep bir faydalı proje sundu, konuştu. Şimdiye kadar hiçbir malayani ile uğraştığına şahit olmadım. Gündeminde, Yeşilay vardı, peşi sıra gelen konferanslar paneller, yazılar... Aydınlar Ocağı vardı, organizasyonlar, konferanslar... Kitaplar vardı, Hacı Veyiszadeler, Âlim ve Veliler... Ve Akademik Sayfalar vardı.

O Akademik Sayfalar ki çokça çile demek. Bir taraftan düne dair respitlerde bulunulacak, belgeler gün yüzüne çıkarılacak, diğer taraftan da organizasyon yapılacak. Konuların belirlenmesi, yazıların gelmesi, tashih, yayının sonrası dağıtım, yıl sonu kitap haline getirme, gelen maillere cevap verme... Aman Allah'ım ne zahmetli iş...

Tüm bu zahmetlere bıkmadan katlanıyor M. Ali Uz Hocam. Hiç kuşku yok ki yaptığı tarihe not düşmekten ibarettir ve vazgeçilmez değerdedir.

Ve yine hiç kuşku yok ki M. Ali Hocamın yaptığı Konya'yı Konya yapma gayretidir.

Bu pencereden baktığımızda, Konya, etrafında biriken değerlerle, geçmişi günle yoğurup geleceğe ışık tutmanın adıdır. O ışık olmazsa eğer yolumuzu kaybetmemiz an meselesidir. Değerlerin aşındırılıp, genlerinin değiştirildiği, başkalaşma sürecinin yaşandığı bir dönemde, M. Ali Uz Hocamızın organizasyonunda Saim Sakaoğlu Hocamızın, Hasan Özönder Hocamızın, Ali Işık ve diğer hocalarımızın yapmakta olduğu sığınılacak bir liman inşasıdır.

Yarıdan bugüne bakıldığında görülecek olan, baş döndürücü hızda yaşanan-yaşatılan törpülenme sürecinde sağlam kalelerin varlığıdır. Tertemiz imanla sürdürülen çocuklukların, yaşanan mahallelerin, şehirlerin, geleneklerin, mücadelelerin özeti olan ve belge niteliği kazanan çabalar, yazılardır elde olan.

M. Ali Uz'un şahsında o eli öpüle-si, sayıları görece az, yürekleri kocaman insanlara gıpta ediyorum. Onlar iyi ki varlar. Çelebilikleri, çalışkanlıkları ve sabırları, yeniliğe açıklıkları ve proje üretmedeki maharetleri ile bizi eğitmeye devam ediyorlar.

"Kültür-Sanat Adamı", "İlim Adamı", "Eşraf" sıfatları M. Ali Uz Hocamızın üzerinde çok şık durmakta. Sivil Toplum Adamı olmak hiç yabancı-sı olmayacağı bir sıfat. Siyaset Adamlığı ise hayatının bir bölümünde var olan ancak geldiği noktada aştuğu bir sıfat. 50. Kültür-Sanat, Hizmet -nasıl ifade edilmek istenirse istensin uygun düşecek- Yılı'nda şükranlarımızı ifade ile Allah'tan ömrüne bereket vermesini niyaz ediyorum.

M. Ali Uz'la Mülâkat

Ali IŞIK

M. Ali Uz... Zamanın külleri altında kalmış Konya'yı arıyorsanız, Konya kültürüne, Konya kültür tarihine dair hangi taşı kaldırırsanız, altından çıkacak birkaç isimden biridir o. Ya onu zikretmeden yazılacak Konya'nın siyasi, basın ve STK tarihleri?.. İnanınız, her biri "mebzul eksik" sıfatıyla yaftalanmaktan kurtulamayacaktır. Günümüz tabiriyle bu "marka"yı bugüne kadar hep başkaları yazdılar. Bu kez bu işi kendisine yaptırılmıy deyip sıraladık sorularımızı.

- Muhterem hocam: "M. Ali Uz kimdir?" başlığı altında ailevî kökeninizle, başka bir ifadeyle günümüzde oğlan tarafı "Uz" soyadı ile maruf ailenizin soyağacıyla mülakatımıza başlamak istiyorum. Ailenizin menşei ve atalarınız hususunda bizimle neleri paylaşsınız?

M. A. UZ - Dedem Sarı Ali Efendi, benim de doğduğum, Konya'nın Kalecik Mahallesi'nde 1874 yılında dünyaya gelir. Babası Hacı Kullukzade Mehmet Feyzi Efendidir. Ali Efendi ilk tahsilini tamamladıktan sonra, medrese tahsilini tamamlayarak icazet alır.

Çok zeki bir insan olan Ali Efendi, 1902 yılında iki yıllık Konya Erkek Muallim Mektebinin derslerini ikmal ederek a'lâ derece ile mezun olur.

Osmanlıda II. Abdülhamit dönemi, yurt çapında rüştiye mekteplerinin açıldığı bir dönemdir. Dedem de bu dönemde 1321/1905 yılında Konya'da ilk özel iptidai ve rüştiye mektebini, İstanbul Caddesi'nde şimdi yerinde otel olan, iki kat taşla yapılan, bu yüzden de Taş Mektep de denilen, Akif Paşa Mektebinde, "Füyûzât-ı Hamidiye"

adıyla açar ve mektebin müdürlüğünü de üstlenir. Burada pek çok talebe yetiştirir. İbrahim Hakkı Konyalı, Rasih İzzet Koyunoğlu, Raşit Usman, Ali Efendinin talebelerinden bazılarıdır.¹

1322/1906 tarihli Konya Salnamesi'nden bu rüştiyenin Vali M. Cemal Bey zamanında faaliyette bulunduğunu öğreniyoruz.

Ali Efendi bu arada 1905-1906 yıllarında tatbikat derslerine devam ederek ve bütün derslerden imtihan vererek dört yıllık muallim mektebinden de diploma alır.

Ali Efendi, "Sicil Özeti"ne göre beş yıl özel rüştiyesinde (1905-1910) müdürlük yaptıktan sonra muhtelif okullarda yöneticilik, Konya (1910), Isparta, Akşehir, Ilgın, Karaman (1926) İlk Tedrisat Müfettişliği, Rehber-i Hürriyet (1910), Dârü'l-İrfan (1913) ve Topraklık Mektebi baş Muallimliği (1926) görevlerinde bulunur.

Ali Efendi, Cumhuriyet döneminin-

de emekliye ayrılır. Soyadı Kanunu çıktığında sülalenin Oğuz Boyu'ndan gelmiş olması dolayısıyla Oğuz'un kısaltılmışı olan "UZ" soyadını alır. Uz aynı zamanda "iyi, yarar, uygun, işinin ehli ve fasih anlatış" anlamlarına da gelir.

Arapça, Farsça ve Fransızca bilen Ali Efendi, fen ilimlerine de âşinadır. Milli Mücadele döneminde Konya İdadisi'nde fen ve kimya derslerine girer.²

1943 yılında vefat eden Ali Efendi, Üçler Kabristanı'nda metfundur.

Anne tarafımda da üç nesil Konya ilim ve irfanına hizmet eden değerli insanlar vardır.

Konya'nın tanınmış müderris ve şairlerinden Mehmet Zari Efendi, annemin dedesidir. Onun babası da meşhur Adliye Medresesi'nin kurucusu Adil Efendidir. Bu medrese sonradan Zari Efendi Medresesi olarak da anılmıştır. Hacı Veyis Efendi de bu medresede müderrislik yapmış, oğlu Hacı Veyiszade Mustafa Efendi, babasından bu medresede okuyarak icazet almıştır.

Adil Efendinin babası da "Kör Müsevvit" (Sonradan gözleri görmez olduğundan) unvanıyla anılan Mustafa Fehmi Efendidir. O da Cevizaltı'nda Müsevvit Medresesi'ni kurmuş, Mustafa Fehmi Efendinin vefatından sonra medresenin müderrisliğini küçük oğlu Abdullah Vahdi Efendi (Aynı zamanda Konya Müftüsü) üstlenir. Bu duruma göre, anne tarafımızdan iki medrese kurucusu büyük dedelerimizdir.³

- Uz ailesini tanıdıktan sonra ana çizgileriyle hayat hikâyenizi de yine sizin dilinizden dinlemek isteriz.

M. A. UZ - 1935 yılında Konya'nın merkez mahallerinden Kalecik Mahallesi'nde doğdum. Babam Halil Efendi, annem ise Hikmet Hanımdır. İlkokulu Gazi İlkokulunda okudum. 1958 yılında Konya İmam-Hatip Okulunu, 1960-1961 öğrenim yılında

Konya Erkek Lisesini bitirdim. 1967 yılında da Ankara Hukuk Fakültesinden mezun oldum.

Avukatlık stajımı tamamladıktan sonra fiilen otuz yıla yakın avukatlık, üç yıl da noterlik yaptım. Üç kız ve sekiz torun sahibiyim.

- Çoğu insan yaşça gepegeç olmasına rağmen bu dünyada yaşımış, işi bitmiş bir hâlde hayatlarını sürdürürler. Siz –maşallah- üç dört yıldır yetmişli yaşlarınızı yaşamanıza karşılık –Cenabı Hak sa'yinizi ve sayınızı artırsın- bu dünyada henüz işi bitmeyenlerdensiniz. Hatta ne işi; işler... Asıl mesleğiniz olan hukukçuluğu unutturan öğretmenliğiniz, gazeteciliğiniz, araştırmacı yazarlığınız, yerel tarihçiliğiniz ve –günümüz tabiriyle- pek çok sivil toplum örgütündeki hizmetleriniz... İsminizin önüne farklı unvanlar ekleten bu hizmetlerinizi ayrı başlıklar altında anlatır mısınız? Tabii ki söze imam-hatip öğretiminin ardından hukuk tahsili tercihinin nasıl doğduğuyla başlayabiliriz.

M. A. UZ - İmam-Hatip Okulunu bitirdiğimiz yıl, devam edebileceğimiz bir fakülte ve yüksek okul yoktu. Bu yüzden lise imtihanlarına girme mecburiyetinde kaldık. Lisenin üç sınıfının bütün derslerinden imtihana tabi tutular. Biz ilk mezunlar büyük zorluklarla karşı karşıya kaldık. Sonradan imam-hatip lisesi mezunları lise mezunları gibi bütün fakültele alınıldılar. Askerlik dönüşü evlenmiştim. Biraz da hukuk fakültesini, devam mecburiyeti olmadığı için tercih etmiştim.

Avukatlığa başladıktan sonra, bir taraftan mesleğimi icra ederken bir taraftan da sivil toplum kuruluşlarında görev aldım. Yeşilay Konya Şubesi'nin, Konya Türk Ocağı Şubesi'nin ve Türk Anadolu Vakfı'nın kurucu üyeleri arasında bulundum. Uzun yıllar Konya Yeşilay ve Konya Aydınlar Ocağı başkanlıklarını yürüttüm. Bir ara da Konya Kız Lisesi Koruma Derneği Başkanlığında bulundum.

- Osmanlı (II. Abdülhamit) döneminin tanınmış eğitimcilerinden Sarı Ali Efendi'nin torunu, yanı sıra Cumhuriyet dönemi Konya'sının ünlü eğitimcilerinden Başöğretmen Ahmet Hamdi Güragaç'ın damadısınız. Şüphesiz böyle bir damardan gelip başka ama benzer bir damardan da beslenmeniz, araştırmacılığınızın ve sonuçlarını da insanlarla paylaşma yönünüzün belirmesinde etkili olmuştur sanırım. Kendi memleketinizin –özellikle- yerel tarihi başta olmak üzere kültürünü araştırmaya başlamanızda başka amiller de söz konusu mu? Bu soruya vereceğiniz cevabın akabinde araştırmacı-yazarlığa –ilaveten gazete yöneticiliğine- nasıl, ne zaman ve hangi amaçla başladığınızı da belirtir misiniz?

M. A. UZ - Okumaya, yazmaya ortaokul sıralarından itibaren başladım ve bugünü kadar hiç bırakmadım. Kütüphanemi kurmaya başlamam da bu dönemlere rastlar. İlk yazılarım elli yılların sonlarına doğru, yanı bundan elli yıl kadar önce, gazete ve dergilerde yayımlanmaya başladı. Sonradan, az çok Arapça-Farsça ve Osmanlıca bilmem beni araştırmacılığa sevk etti. Avukatlığı bırakmayı düşündüğüm yıllarda kitap çalışmalarım hız kazandı. Annem de babam da hem Osmanlıca hem de yeni harfleri okur, yazardı. Bunun da üzerimde tesiri oldu. Gazetede günlük yazılar yazmamda merhum Mustafa Ataman ağabeyin büyük teşviklerini gördüm. Rahmetle anarım.

Yetmişli yılların başında, iki dönem, "Milliyetçi Hareket" adıyla haftalık bir gazetenin sahip ve yazı işleri müdürlüğünü yaptım. Yine o yıllarda İslâm Enstitüsü öğrencilerinin çıkardığı bir derginin genel yayın yönetmenliğini üstlenmişim. Fakat dergi neşriyatını devam ettiremedi. Aralıklarla da Anadolu'da Hamle gazetesinde günlük yazılar yazdım. Yazarlığım böyle başladı diyebilirim. Bildiğiniz gibi Merhaba gazetesinde köşe yazarlığımız devam ediyor.

Aralıklarla yirmi yıl kadar da Konya Postası'nda yazmışım. İki binli yılların sonlarına doğru, Mustafa ve Süleyman Alagöz kardeşlerin isteği üzerine Akademik Sayfaları çıkartmaya başladık. Mustafa Alagöz Bey bu arada gazetenin yayın yönetmenliğini kabul etmemi ısrarla istiyordu. Yoğun işlerim dolayısıyla kabul edemedim. Bazı özel işlerimi tasfiye ettiğim bir dönemde, Konya Postası Genel Yayın Yönetmenliğini üstlendim. Bu dönem bir yıldan biraz fazla sürdü. Mustafa Alagöz Beyin gazeteyi devretmesinden bir süre sonra bugün Akademik Sayfalar'da toplanan ekiple birlikte Konya Postası'ndan ayrıldık. Şimdi bu ekiple birlikte Merhaba gazetesinde Akademik Sayfalar'ı çıkartıyoruz.

- Gerek ortaöğretimde edebiyat, gerekse yükseköğretimde hukuk hocalığı yaptığınızı biliyoruz. Bu eğitimcilik hayatınızdan da söz eder misiniz?

M. A. UZ - Öğretmenliğe askere gitmeden önce Hâkimiyeti Milliye İlkokulunda vekil öğretmenlikle başladım. Kayınpederimle de burada tanıştım. Öğretmenliği sevdim, Avukatlık Stajı yaparken İmam Hatip Lisesinde Kanun Bilgisi derslerine, daha sonra da yedi yıl kadar Akşam Lisesinde edebiyat ve kompozisyon derslerine, yirmi yıl kadar da S.Ü. Mühendislik-Mimarlık Fakültesinin bazı bölümlerinde İş Hukuku derslerine girdim.

- Hukukçu olmanız, yanı sıra noterlik yapmanız sebebiyle Konya Barosu ve Noter Odası gibi meslek örgütlerine üye olmanız tabiidir. Yalnız biz sizi yıllarca Konya Yeşilay Derneği ile Konya Aydınlar Ocağı başkanı olarak bildik. Diğer yandan birlikte çalıştığımız için Konya Fikir, Sanat ve Kültür Adamları Birliği Derneği üyesi olduğunuzu da biliyorum. Sivil toplum örgütleriyle tanışmanızda, bunlarda etkin görev almanızda neler ve kimler etkili oldu? Lütfederse-niz mensubu olduğunuz meslek ve sivil toplum örgütlerini de öğrenmek

isteriz.

M. A. UZ - Sivil toplum kuruluşlarında görev almamızda ülkeye ve gençliğe hizmet etme arzusu rol oynamıştır. İnsan, Türkiye'nin fikir ve kültür hayatı ile ilgilenince, ülkemizdeki dil başta olmak üzere kültür unsurlarının büyük tahribat ve erozyona uğradığının, gençliğin büyük bir millî-manevî boşluk içerisinde bulunduğu farkına varıyor. O zaman insan bir şeyler yapma mecburiyetini hissediyor. Bu düşünceler bizi bu yöne sevk etti. Aynı duygu ve düşünce içerisinde olan insanlar bu grubu oluşturuyor.

Konya Fikir, Sanat ve Kültür Adamları Derneği üyeliğimiz ve diğer sivil toplum kuruluşlarındaki çalışmalarımız hep bu gayeye matuftur.

- Prof. Dr. Haşim Karpuz Hoca sizi yerel tarihçi olarak görse de ben sizi hep bir eğitimci olarak görmüşümdür. Size çoğunlukla "Hocam" dememin sebebi de budur. Zira siz ortaya koyduklarınızla bu şehrin hafızası olma yanında bu şehrin, hatta bütün ülkenin, insanlarını da eğitiyorsunuz tabiatıyla. Bu mülakatımızı da yine eğitimci vasfınızla bitirmek istiyorum. Genelde Türk milletinin, özelde Türk gençliğinin yarınını nasıl görüyorsunuz? Cevabınızın sonunu Türk gençliğine tavsiye-

lerinizle bağlayacağınıza eminim.

M. A. UZ - Gerçek aydınların ülkesine ve gençliğine borcu vardır. Bunu bir şekilde yerine getirmeleri gerekir.

Ailelerin ilgisizliği ve eğitim sistemindeki bozukluklar gençliği büyük bir boşluk içerisine itti. Hâlbuki gençlik yılları öğrenme ve kendini yetiştirme yıllarıdır. Gençlere yapacağımız tavsiye çok okuyarak bu dönemi iyi değerlendirmeleridir. Bu dönemi bir daha ele geçiremezler. Hiçbir şey bu günleri geri döndüremez.

- Sevgili ağabeyciğim, sizi yordum; hakkınızı helal ediniz lütfen. Saniyen mülakat teklifimi kabul edip vakit ayırdığınız için şükranlarımı arz ederken, Cenab-ı Hak'tan evlad ü ayalinizle birlikte nice sağlıklı, hayırlı ömürler geçirmenizi niyaz ederim.

M. A. UZ – Estağfurullah... Allah razı olsun Ali Hocam. Asıl ben size teşekkür ederim. Sağ olun, var olun.

DİPNOTLAR

M. Ali Uz ağabey, anlattıklarını belgelerle desteklemeyi ihmal etmedi. Aşağıdaki dipnotlar onun anlatımını destekleyen kaynaklardır:

- (1) Konyalı, Konya Tarihi, s. 963.
- (2) A. Şeref Ceran, Milli Mücadeleden Günümüze Konya'da Eğitim Tarihi, s.265.
- (3) Caner Arabacı, Osmanlı Döneminde Konya Medreseleri, adı geçen medreseler.

Aczimin Giryesi

Mehmet Ali Uz

Kültüre hizmettir gayreti Mehmet Ali Uz'un
Yapılacak iş çok, inşallah olsun ömrü uzun
Herkes bilittifak tekrarlıyor hep aynı sözü:
İftihar kaynağıdır o, bugün toplumumuzun.

Ahmet Serçi

ARKADAŞIM MEHMET ALİ UZ

Halit GÜLER

Emekli Diyanet İşleri Başkan
Yardımcısı

Avukatlık mesleğinin yanında yazar ve araştırmacı kimliğiyle de tanınan M. Ali Uz'la tanışıklığımız ve dostluğumuz, Konya İmam-Hatip Okulunun açılmasıyla başlar. Köyümden gelip İmam-Hatip Okuluna kaydımı yaptırdığım için, okuldan önce M. Ali Uz da dahil şehir merkezinden gelen öğrencileri pek tanımazdım. Yalnız rahmetli kayınpederi A.Hamdi Güragaç'ı, M. Ali Uz'dan önce tanıdım. Ben, ilkokulun son sınıfını Ulurmak İlkokulunda okumuştum. Merhum A.Hamdi Güragaç, Ulurmak İlkokulunda onun gibi muhterem bir zat olan Şükrü Efendi (Tarı) ile birlikte bizim hocalarımdandı. Söz konusu M. Ali Uz Beyefendi olunca, bir iki cümle ile de olsa, rahmetle anılmasına vesile olur düşüncesiyle, kayın pederinden de bahsetmeden edemedim.

Konya İmam-Hatip Okulu, 1951 yılında açıldı. Yeni açılmış olmasına rağmen birinci sınıfa, 350 den fazla öğrenci kaydını yaptırdı. Bu ilklerin içinde benim gibi M. Ali Uz da vardı, ama okul kalabalık olduğu ve köyden gelenin çekingenliğini de henüz üzerimden atamadığım için tanıımıyordum. Yıllar ilerledikçe okula ilk kaydolan talebelerin sayısı çeşitli sebeplerle azalmaya başladı. Talebe azaldıkça sınıflar birleştirildi. Ben, hangi sene ve hangi sınıfta M. Ali Uz'la bir araya geldiğimizi pek hatırlayamıyorum, ama bir araya geldik. O tarihlerde, postanein arkasındaki evlerinde ders çalıştığımızı hatırladığıma göre, demek ki bir araya gelişimiz orta yıllarda falan olsa gerek. Benim gibi köyden gelenleri Konyalı arkadaşlarımız, evlerine davet eder, annelerinin yaptıkları güzel ve lezziz yemekleri yiyerek ders çalışırdık.

Aramızda bu derece bir yakınlık ve sıcak münasebet vardı. M. Ali Uz Beyefendi de bunlardan birisi idi. 1958 yılında Konya İmam-Hatip Okulunu başarı ile bitirenler arasında M. Ali Uz da vardı. Rahmetli hocamız Hacı Veyizade Mustafa Efendinin: "İlerde sizlerden büyük adamlar çıkacak. Kendinize dikkat edin ve kıymetinizi bilin huysuzlar..." dediği öğrencilerden birisi de M. Ali Uz'du.

Araştırmacı ve yazar M. Ali Uz, benim yedi sene Konya İmam-Hatip Okulunda beraber okuduğum arkadaşlarımdan birisi. M. Ali Uz, belki çok şey, ama her şeyden önce benim arkadaşım. Öğrencilik döneminin başarı ile geçtiğini, araştırmacı bir özelliğe sahip olduğunu, İmam-Hatip Okulunun beyaz şeritli şapkasını bütün arkadaşlarımız gibi rahmetli müdürümüz Bekir Elâm'in emrine uyarak iftiharla başında taşıdığını, hiçbir arkadaşını üzmediğini yakından bilenlerden birisiyim. M. Ali Uz, talebelik yıllarından beri zamanı en iyi şekilde değerlendirmesini bilenlerden ve bu konuda çevresine örnek olanlardandır.

1958 yılında İmam-Hatip Okulundan mezun olduktan sonra M. Ali Uz, ne yapmamız gerektiğini ilk düşünen ve bunun araştırmasını yapan arkadaşlarımızın başında gelir. O zamanlar İmam-Hatip Okulu mezunlarının üniversiteye devam etme hakları dahi yoktu. Yüksek tahsil yapabilmek için lise diplomasına sahip olmaları gerekiyordu. Bunun için hiç tereddüt etmeden ve arkadaşlarımızı da cesaretlendirerek M. Ali Uz, lise bitirme imtihanlarına dışardan girmiş ve kısa zamanda lise diploması almıştı. Biz, İmam-Hatip Okulunu bitirdikten sonra, lise ve mu-

adili okullardan yd.sb. lık hakkı kaldırılacakmış diye bir haber yayılmıştı. İmam-Hatip Okulunu bitirdik, ne olacağımız belli değil, imam bile olamıyoruz, bir de yd.sb. olarak askerlik yapma hakkı da elimizden alınırsa biz ne yaparız diye telaşa kapılmıştık. Onun üzerine bu fırsatı kaçırmamak için askere gitmeye karar verdik. M. Ali Uz da hatırladığıma göre böyle düşünen arkadaşlarımızdandı. Onun için M. Ali Uz, 49. dönem Topçu Yedek Subay Okulundan mezun olarak askerliğini topçu birliğinde Çorlu'da yaptı.

1960 yılında askerlikten terhis olduktan sonra lise diplomasıyla Ankara Hukuk Fakültesine kaydını yaptırdı ve bu fakülteden mezun oldu. Fakültede okurken bir taraftan da imamlık yapıyordu. Fakülteyi bitirdikten sonra resmi görev almadı, 25 yıl avukatlık ve 3 yıl da noterlik yaptı. Bu arada uzun süre akşam lisesinde ve Selçuk Üniversitesi İnşaat ve Mimarlık Fakültesinde iş hukuku derslerine girdi. Sonra avukatlığı da bırakarak ötedenberi merakla üzerinde durduğu yazarlığa ve araştırmacılığa önem verdi ve o işe daha çok zaman ayırma fırsatı buldu. Mahalli

gazetelerde günlük yazılar yazdı. Uzun süre T. Yeşilay Derneğinin Konya Şubesi Başkanlığını yürüttü ve Aydınlar Ocağının başkanlığını da yaptı. M. Ali Uz, T. Yeşilay Derneğinin Konya Şubesi Başkanı iken, zararlı alışkanlıklarla, uyuşturucu, sigara ve alkollü içkilerle yaptığı mücadele ile tanınmıştır. Bu arada ilmî, mesleki ve sosyal içerikli konularda çokça konferanslar verdi, panellere ve önemli toplantılara katıldı.

Konya İmam-Hatip Okulundan ilk mezun olan arkadaşlarımızın bir kısmı bir araya gelerek T. İmam-Hatip Okulları Mezunları Derneğini kurdu. Sonra aynı arkadaşlar bu dernek adına İslâm'ın İlk Emri Oku isimli aylık bir mecmua çıkardı. Derneği kuranlar, mecmuayı çıkaranlar ve mecmuada yazı yasanlar arasında M. Ali Uz Beyefendi de vardı. Birinci sayısı Mart 1961 de yayımlanan Mecmuanın ilk sayısında M. Ali Uz'un ilk yazısı "Hacı Mustafa Kurucu" başlığını taşıyordu. Diğer sayılarda yer alan ikinci yazısı "İstanbul'un 508. Fetih Yıldönümü", 3. yazısı "Peyami Safa'nın Ardından" konularında idi. Böylece M. Ali Uz, yazı hayatına İslâm'ın İlk Emri Oku mecmuasında çıkan bu yazılarıyla başlamış oluyordu.

Buraya kadar yazdıklarım, M. Ali Uz'un herkes tarafından bilinenleri. Yazımın bu noktasından sonra M. Ali Uz Beyefendi hakkındaki görüş ve düşüncelerime yer vermek istiyorum: Şimdi sıra işin zor ve önemli tarafına gelmiş oldu.

M. Ali Uz Beyin, arkadaşlarımızın bildiği şekilde talebelik hayatı başarılı geçmiş, okullarını, arkadaşlarının ve hocalarının takdir ve sevgilerini kazanarak bitirmiştir. Çevresine kısa zamanda uyum sağlayan, katıldığı özel sohbetleri hemen ciddi ve lüzumlu konulara çeken, her karşılaştığı bilgin kimseden bir şeyler öğrenmeye çalışan, ilmî toplantıları ciddiyetle takip eden bir kimsedir.

Zamanın boşa geçmesinden, faydasız ve lüzumsuz konuşmalar yapılmasından hiç hoşlanmayan M. Ali Uz,

hemen gündemi Konya kültürüne hizmeti geçenlerden birkaç yetmiş insanın üzerine çeker. Bir gün kendisini Aydınlar Ocağında ziyaret etmiştim. Torunlarına Osmanlıca öğretiyordu. Osmanlıca'yı her Türk aydınının bilmesi gerektiğini ısrarla söyler ve bu konuda kendi üzerine düşeni seve seve yapardı. Ona göre; Osmanlıca'yı bilmeden milletimizi tanımak ve sevmek, tarihimizi incelemek, ecdadımıza saygı duymak, kültür değerlerimize ulaşmak ve medeniyetimizi tahlil etmek mümkün değildir.

Ben, 1966 yılında Konya'dan ayrıldım. Ve 35 yıl dışarıda kaldım. Konya'ya geldiğim zaman kendisini avukatlık bürosunda mutlaka ziyaret eder, kısa bir müddet için de olsa beraber olmaktan ve memleket meselelerini konuşmaktan büyük keyif alırdım. Çünkü hayata bakışımız, düşünce yapımız ve hizmet anlayışımız aynı idi. Tabii ki bunda İmam-Hatip Okulunda aldığımız kültürün ve hocalarımızın feyiz ve bereketinin tesiri büyüktü. Konya'nın dışında kaldığım sürede kendisini uzaktan da olsa takip eder ve başarılı hizmetlerini haber alınca sevinç duyardım. M. Ali Uz, dindar, vatanperver, milliyetçi, çağdaş ve ileri görüşlü, milli ve manevî değerlerimize tavizsiz bağlı seçkin bir münevver.

Konya'ya döndükten sonra ilk gördüğüm kimselerden birini M. Ali Uz oldu. Beni hemen sahiplendi, "Konya'ya döndüğün benim için de iyi oldu, beraber hizmete, yazıp çizmeye devam ederiz." dedi. Beni en zayıf taraftan yakalayarak yazı yazmaya teşvik etti. Merhaba gazetesine yazı yazdığını ve Akademik Sayfalar'ı hazırladığını, Konya kültürünün tanıtılmasına, değerlerin ortaya çıkarılmasına, yaşanabilir hale getirilmesine bir kapı açtığını biliyordum. Gel sen de bu kapıdan içeri gir, dedi.

Konya'ya döndükten sonra M. Ali Uz'un kültür çevrelerinde, sosyal faaliyetlerde ve araştırmacılar arasında bir ağırlığının ve saygınlığının olduğunu hissettim ve onur duydum. Gördüm ki M. Ali Uz Beyefendi, hukukçu yazar ve araştırmacı kimliğiyle İmam-Hatip

neslini hakkıyla temsil ediyor. Cesur kalemıyla ve yürekli düşüncesiyle ciddi çalışmaların ve projelerin adamı. Konya kültürüne şimdiye kadar çok büyük hizmetleri olmuş. Allah ömür verirse daha da olacaktır. Kendisi bir akademisyen değil ama üniversite camiası arasında ciddi bir ağırlığı ve saygınlığı var. Yazdığı yüzlerce makalenin yanında Konya kültürüne ve Konya'ya hizmet edenleri genel kültüre kazandıran, mahalli değerler olmaktan çıkaran ve ilim çevrelerine tanıtan ve takdim eden eserleri de var. Eserlerini herhalde diğer sayfalarda bulacaksınız.

M. Ali Uz, ilerlemiş yaşına rağmen çalışma azminden ve araştırma inadından, kütüphanesiyle uğraşmaktan bir şey kaybetmiş değil. Sağlığı yerinde olduğu, şimdiye kadar birçok kıymetli eserin sayfalarını taramış gözleri yettiği sürece daha birçok değerli esere imzasını atacak ve mührünü basacaktır. En son çıkardığı kitap rahmetli hocamız ve hocası Hacı Vesizade Mustafa Kurucu ile ilgilidir. M. Ali Uz, hocalarından, ölümlerinden sonra da feyiz almaya çalışan, geçmişe saygılı ve geleceği onların görüşleriyle aydınlatmaya çaba harcayan bir değerdir.

M. Ali Uz kardeşime Allah'tan sıhhat ve afiyet, hayırlı, bereketli ömürler ve çalışmalar, sevdikleriyle huzurlu bir hayat dilerim.

Ahmet KÖSEOĞLU
Türkiye Yazarlar Birliği
Konya Şubesi Başkanı

KÜLTÜRE VÂKIF İNSAN: MEHMET ALİ UZ

Konya kültürünün âdeta hâmilğine, hâdimliğine soyunan ak saçlı, ak sakallı birkaç **alperenden** biridir **Mehmet Ali Uz** ağabey.

Dil'in, kültürün, san'atın, estetiğin mücadelesini, müchahedesini veren dünün güzelliklerini bugüne taşımaya gayret eden **Uz** ağabeyi 90'lı yılların başından bu zamana değin hep gıpta ile takip etmişimdir.

O, yetişemediği geçmişin öz ve kıt bilgisini, yaşayamayacağı geleceğe taşımının gayretiyle geçiriyor ömrünü. Geçmişle gelecek arasında med-cezir.

“Baha Veled'den Günümüze Konya Âlimleri ve Velileri” ve “Konya Kültürüne Hizmet Edenler” adlı çalışmalarıyla geçmişi geleceğe nakletmenin meşakkatli ama çok faydalı ansiklopedik eserlerini meydana ge-

tirmiştir **Uz** ağabey.

Sosyal ve kültürel derneklerdeki çalışmalarıyla da mâruf olan **Uz** ağabeyimiz, **Konya Türk Ocağı**, **Aydınlar Ocağı** ve **Yeşilay**'a uzun süreli başkanlıklar yapıp gençliğe yönelik te bir çok yayının bizzat hazırlayanı olmuştur.

90'lı yılların başından itibaren neşriyat işlerine ağırlık veren **Uz** Ağabey'in her bir çalışmasını yaparken ya da tamamladığında zannedersiniz ki büyük bir ekiple o çalışmayı kotarmıştır. Esasen büyük **özveri**, **titizce bilgi toplama** ile meydana gelen çalışmaların yine sıkıntılarla basım işlerinin tamamlanmasının ardında ekip görüntüsü verip tek başına gayret eden **bıkmaz, yılmaz** bir **kültür hâdimi** vardır. Eğitimin ve kültürün farziyyetine inanmış bu **vâkif insan**, bu **münevver adam**, yaşına ve fiziki durumuna al-dırış etmeden otuz beş yaşında gibi enerjik ve üretken hâliyle -o istemesse de- önünde saygı ile eğilmeyi hak ediyor.

Konyamızın manevi önderlerinin numune yaşantılarını, **maharetiyle**, **becerisiyle**, **kültüre yatkınlığı** ve **yumuşak huyuyla** hâsılı **Uz**'ca **tavır** ve **melekleriyle** günümüze taşıyan, önümüzü aydınlatan **Uzgörür**, **dürendiş** ağabeyimizin yazın ömrünün Ataman üstadına benzermesi duası ile nice hayırlı uzun ömürler versin yüce yaradan.

Biyografi Yazarı Olarak M. Ali Uz

Prof. Dr.
Haşim KARPUZ

Eşrefi mahlûkat olarak insan, dünya varolalı beri mekân ve zamanda iz bırakmaya çalışıyor. Biz ancak yazılanları biliyoruz. Bu kervansarayı, bu çeşmeyi falanca yaptı. Bu mezarda şu kişi oğlu yatıyor. Her lisanın ayrı bir hikâyesi var. Krallar, devlet adamları adlarını yaptırarak anıtlar üzerine yazdırmışlar. Şairler, düşünürler unutulmamak için hayat hikâyelerini kitaplara yazmışlar.

Son yıllarda, toplumsal tarih araştırmalarında aile tarihleri insan biyografileri önem kazandı. Günümüzde hem okumayan, hem yazmayan hem de insana değer vermeyen bir toplum olduk. M. Ali Uz Bey Konya'nın yetiştirdiği âlim ve velilerin, kültür ve sanat adamlarının hayat hikâyelerini yazmaya başladı. Biyografi yazmak iğne ile kuyu kazmak gibi birşey. Yazılacak kişi hakkında bilgi, belge, fotoğraf bulmak için kütüphaneler, arşivler yetersizdir. Kapı kapı dolaşıp insanlarla görüşmek, sorup araştırmak, uzun süre beklemek gerekir.

M. Ali Uz Beyin Konya Alimleri ve Velileri'ni veya Konya Kültürüne Hizmet Edenler'i yazarken nasıl zorlandığını tahmin edebiliyorum. Kişiler hakkında yazılı bilgi bulamazsanız, bulsanız doğruluğunu tahkik etmeniz zordur. Yaşayanlara söylersiniz, yazmaz, birlikte yazalım, dersiniz zaman ayırmaz. M. Ali Bey gerek veliler ve gerekse kültür adamları hazırlamakla Konya'ya temel bir başvuru kaynağı kazandırmıştır. Hiç unutmuyorum, fotoğraf arşivleri ile ilgili bir yazı hazırlarken merhum Selçuk Es Beyin ölüm tarihi lâzım oldu. Sordum so-

ruşturdum bilen yok. Sonunda Hasan Yörük Bey mezar taşına bakıp bana telefon etti. Selçuk Es Beyden bahsedince Konya Ansiklopedisini hatırladım. Selçuk Beyin eksik kalan Konya Aksiklopedisini M. Ali Uz Beyin tamamlayarak Konya'ya yeni ve önemli bir başvuru kaynağı kazandırmış olduğunu duydum. A. Sefa Odabaşı Bey vefat ettiğinde Seyit Küçükbezirici "Konya'nın kültür türbedarı öldü" demişti. Rahmetli Sefa Odabaşı'ndan sonra yeni kültür muhafızımız M. Ali Uz Beydir.

M. Ali Uz Bey, biyografi çalışmalarını titizlikle ve derinlemesine yapıyor, kişinin hayat hikâyesini, eğitimini, insani özelliklerini, eserlerini bir bir tespit edip yazıyor. Hakkında fazla bilgi ve belge toplayabildiklerini müstakil kitap haline getiriyor. Sanırım bu şekilde tek kişilik biyografi kitapları 10'u aşmıştır. O sadece biyografik veya ansiklopedik çalışmalarla ilgilenmemektedir. Türk Tarihi, kültürü, edebiyatı ve sanatı hakkında derinlemesine araştırma ve okumaları vardır.

Yaklaşık çeyrek asırdır, Yeşilay, Aydınlar Ocağı, Türk Ocağı, Türkiye Yazarlar Birliği gibi sivil toplum kuruluşlarında, bilimsel toplantılarda gazete ve dergilerden tanıdığım M. Ali Bey samimi bir arkadaş, ağabey ve gerçek bir dosttur. Başlıbaşına bir ansiklopedi ve dergi sayılan Akademik Sayfalar'ı büyük bir özveri ile çıkarıyor ve Konya'nın kültür ve sanat tarihine önemli katkılarda bulunuyor. Kendisine sıhhat ve afiyet dolu uzun bir ömür diliyorum.

KONYA'DA BİR AZİZ: MEHMET ALİ UZ

Mahallemizin de, sokağımızın da adı karizmatikti. İhtiyâreddin Mahallesi, Rehber'i Hürriyet Sokağı. Büyük Postanenin arkasındaydı. Sokakları dardı ve bu dar sokaklara Marûnî evler bakardı. Birkaç taş basamakla çıkılan bu evlerin süslü balkonları olurdu ve bu evlerde gerçekten karizmatik insanlar otururdu. Oturaklı insanlardı.

Postane tarafından mahallenin girişinde, sağda bir hücre vardı. El kadar bir oda, bir hücre. Doğrudan sokağa açılırdı ve yoldan yüksekte dururdu. Birkaç basamakla çıkılırdı. Burası ünlü İbrahim Aczi Kendi Hocanın çalışma ofisi idi. Yola asılmış gibi dururdu. İçeri girmek için ikiye katlanmak gerekirdi. İbrahim Aczi üstad zaten ikiye katlanmış gibiydi. Beli büküktü. Bünyesi zayıf ve küçük boyluydu. Seneler belini bükmüş, başını yere eğmişti. Çalışma ofisine bir kişi girdikten sonra, ikinci ziyaretçi kapıda beklemek zorundaydı. Çünkü üstadın çalışma mekânı iki kişilikti. Ağır, okkalı, tane tane konuşan, buna rağmen âteşin bir zattı. Bizim coğrafya hocamız Havfi Kendi'nin babasıydı. Havfi Hocaya biz "cevval" adını takmıştık, o talebe zalimliğiyle. İnadına ağırkanlı bir insan olduğu için, tabiatının zıddı bir isimle sanki ondan intikam alınıyordu. Hâlbuki intikam değil, feyz alınacak bir iyi insandı.

İşte İbrahim Aczî Kendi onun babasıydı ve mahallenin en ünlüsüydü. Şehrin eski gazetecilerinden biriydi. O zamanlar gazetecilik çok saygı gören bir meslekti ve muharrir sınıfındakilerin çoğu bilge insanlardı. İbrahim Aczi Bey ehli kitapçı, eserleri vardı.

Mehmet Ali Uz'ların evi bu hücre yazıhanenin veya kütüphanenin tam karşısındaydı. Evlerinin önü çeşmeydi. Sanki oradan her geçişimde Mehmet Ali'yle karşılaşırdık. Genellikle ben dönüyor olurdum, o gidiyor olurdu. İçtenlikle selâmlaşır, ayaküstü üç-beş cümle konuşurduk.

İmam-Hatip Lisesi'ne devam ediyordu o zamanlar. Biz lisede talebeydik. Müşterek noktamız çoktu: Önce talebeydik. Sonra "dergi editörüydük" edebiyat sevdalısıydık. O, o zaman da mütevâzî idi ve tevazuya nerdeyse boyut kazandırmıştı. Bizden yaşça büyüktü ama akranımızdı. Bizim seviyemize iner, orada eğleşirdi, bizimle sakin ve seviyeli konuşurdu, doğal konuşurdu.

Sınıf arkadaşlarıyla bir edebiyat dergisi çıkarıyorlardı. Hatırladığımız isimler arasında, kulakları çınlasın, Halit Güler, Mustafa Uzunpostalcı, Yılmaz Yavru, rahmetli Süleyman Özkafa vardı. Deve dişi gibi bir dergiydi, iddialıydı. Muntazam çıkıyordu.

Lise cenahında, onların rakibi, bir dergi daha vardı. Fakirin de içinde bulunduğu bir genç grup, Saim Sakaoglu, Önal Vâsıf Öztaş, rahmetli, İzzet Şahin, İbrahim Canan hazırlıyordu dergiyi. Adı Anahtar'dı. İki dergi birbirine rakipti. Hasım değil, rakipti. Seviyeli, tatlı ve amansız bir rekabet.

Konya o zamanlar kültüre sanki daha çok değer veriyordu. Kısıtlı haberleşme araçlarına rağmen, hususen bir kültür hareketi, menfi veya müsbet bir gelişme ev sohbetlerini meşgul eder, reaksiyon meclislere taşırdı. Bir şiir matinesi olaydı. Arif Nihat

Asya'nın şehre gelişi hemen duyulur, takibe alınır ve çevresinde olağanüstü bir çember hemen oluşurdu. Edebiyat veya genel söylenişle kültür, Konya sosyal hayatının en ciddi boyutuymdu. Dolayısıyla bu dergiler konuşuluyordu.

O günlerde tanıyıp, dostluğumuzu sürdürdüğümüz eski dostların çoğu o günkü durum veya tavırlarını, buldukları ortama uydururken, M. Ali'de bir değişme olmadı. İnanılması güçtür, ama olmadı. O zamanlar söz gelişi, hayret edince çıkardığı hayret nidâsının formatında bile bir değişme olmadı. O zamanlar, mahviyet derecesindeki tevâzuu arkadaşlar arasında konuşma konusu olurdu. İşbu tavrı değişmedi.

O zamanlar da iyi yazardı ve iyi konuşurdu. Lise fark imtihanlarını verdi ve hukuk fakültesine kaydoldu. Tavrı değişmedi. Mezun oldu, asker oldu, evlendi, noter oldu, bir partinin, dinamik bir politik grubun il başkanı oldu, tavrı değişmedi. Yeşilay'ın başına geçti, Aydınlar Ocağı'nı ııııttı, düzgün pek çok uygulamaya imza attı, tavrı değişmedi. Hiç değişmedi. Bilgisi, tecrübesi, olgunluğu arttıkça bunlara paralel tevazuu da arttı, ama insan tavrı, tabii davranışı değişmedi. Bu ne kadar önemlidir.

Durmadan yazdı ve üretti. Konya kültürüne hizmet edenler sırasında tarihi yerini sağlamlaştırdı. Şuna samimiyetle inanıyorum: Konya üstüne yazılmış kaynak eserlerin en güvenilir ve üzerinde tartışılmayacak olanları onun imzasını taşıyan çalışmalardır. Osmanlı Türkçesini mükemmel okuyabildiği için ve sabır sahibi olduğundan, onun verdiği bilgiler birinci elden bilgilerdir, ikinci-üçüncü ağızlardan rivâyet değildir. Bu şekilde çalışanlar Türkiye'de çok değildir ve böyle olanlar hemen belli olurlar, seçilirler, saygı görürler. İlber Ortaylı gibi, Konya'dan Bekir Şahin gibi, Mübahat Türker gibi, Lütfi İkiz gibi, M. Ali onlardan biridir.

Yeni bir kaynağa ulaştığı zamanlarda uykuyu-durağı kaybettiğini biliyoruz. Bunu paylaştığı birkaç dostundan biriyiz ve bu, bizim iftiharımızdır. Bir ara siyaseti düşünmüştük ve bizi bu konuda o yüreklendirmişti.

* * *

Konya başta olmak üzere memleket kültürüne hizmet eden herkes onun için azizdi ve o, onlara dosttu. M. Ali Uz'u en iyi ifade eden kelimedir "dost" O mükemmel bir dosttur. İnanılan, güvenilen ve saygı duyulacak, hayret edilecek kadar sadık bir dosttur. Önce memlekete dosttur bu aziz insan, toprağa, insana, kendisine, Konya'ya, Hz. Mevlana'ya, Hz. Hacıveyiszâde'ye, Aziziye'ye, Lâdikli Ahmed Ağa'ya, Aksinne'ye, havasına, suyuna dosttur. Alıp-satmayan bir dosttur.

Merhaba gazetesinde hazırladığı ve bir sınıf olarak artık kökleşen Akademik Sayfalar, Konya'ya yapılan önemli bir hizmettir, zamanı kadirbilir olmaya özendiren bir hizmettir, kalacak, yer edecek bir hizmettir ve aziz bir hizmettir. Öteki araştırmaları, yazdıkları kiskanmadan, horlamadan, hafife almadan kaleme aldıklarının tamamı tarihin ciddiye alacağı kaynaklardır.

Mehmet Ali Uz, bu şehrin, bu memleketin gördüğü seçkin isimlerin başında yer almayı hak eden bir isimdir. Her kesimden insanları "bir aşk ve hizmet" zemininde buluşturabilen bir nadir isimdir. İnsanları ayırıp gözetmeden aziz bilen ve onlara gönülden dostluk duyan, karşılık beklemeyen, kendi içine bakmasını bilen, kendi kararlığını kendi aydınlığı ile aydınlatabilen, **muhtemelen fakirin bu söylediklerine külliyen itiraz edecek olan bir seçkin dost**, seçkin bir Konyalı, değerli bir kültür insanı ve milletini-vatanını seven samimi bir insan olarak bu şehrin tarihinde yerini yaşarken alabilen bir mesut insandır.

Allah ömrünü uzun ve aziz kilsın...

Yrd. Doç. Dr.
Hasan ÖZÖNDER

YETMİŞ ÜÇ YAŞINDA GENÇ VE DİNÇ BİR KALEM

Söz açılınca bir hocamız: “Enteresan insan olunuz evlâdım; Çünkü büyük işleri enteresan insanlar başarır.” derdi. Prof. Dr. Ayhan Songar’ın da, “Normal insanların canı sıkılır, Bir bakıma anormal, yani alışılmış-tan farklı olmak lâzım.” dediğini hatırlıyorum.

Öğrenciyken duyduğum bu sözler, ilk anda bazı arkadaşlarıma ve bana biraz ters gelmişti. Herkes “normal” insan yetiştirme çabasında iken, bu iki sözün satır araları ise bize, bir bakıma “anormal” olmayı tavsiye ediyordu. Hayatın içine girip, insanları yakından tanıma ve olayları yakından tahlil imkânını elde edince, o zaman kavrayamadığımız bu sözlerin ne anlama geldiğini daha iyi idrak ettiğimi de hatırlıyorum. Yaşımız ilerleyip, bilgi ve tecrübelerimiz arttıkça her ikisine de hak vermiştim. Çünkü “enteresan”lık ve bir bakıma “anormal”lik, açılmayan bir pergel misali insan olmak demek değil de, sivri ayağı bir noktada sabit, diğer ayağı ile, her tarafı dönüp

dolaşan bir pergel olmakmış. Geniş ufuklu ve çok yönlü insan vasfını kazanmış. Fark ettik ki, çağımızın başarılı insanı, yetiştiği belli bir konuda, bir ayağı sabit ve ağırlıklı ama, diğer ayağıyla da, merak, ilgi ve bilgi açısından gerek gördüğü yan ve yakın alanlara da girebilen insandır. Tek yönlülük, bir bakıma yüzeysellik. En, boy, yükseklik kazanarak boyut ve buutları artan cisimler gibi insanlar da, çok yönlü oluşuyla derinlik, genişlik, ağırlık ve hacim kazanırlar.

Örnek mi? İşte size müşahhas bir örnek; Hem de, numûne-i imtisal: “*Mehmet Ali Uz*”. On parmağında on marifet. Belli bir konunun mütehassısı ama bununla yetinmeyerek, daha bir çok konulara köprü tesis edip, diyalok kurmuş bir farklı insan.

Her şeyden önce, şahsiyeti mükemmel. Aziz, vefakâr ve kadirşinas dost. Yılmaz dâvâ adamı. Yaşadığını söylemekten, söylediğini yaşamaktan çekinmeyen, mert ve medenî cesaretli insan. Doğru, dürüst, samimi, güvenilir kişi. Sabırlı, sebatlı ve metanetli. Millet ve memleket namına iyi, güzel ve hayırlı gördüğü her konuda hizmette seve seve görev alan polat adam. Dernekçi, teşkilâtçı, yapıcı, onarıcı mizaçta.

İyi bir damat, örnek bir eş, mükemmel bir kayınpeder, muhterem bir dede.

İlkokul’dan tutunuz da, üniversiteye kadar, çeşitli kademelerde hocalık ve idarecilik yaptı. İdealist, ülkücü bir öğretmen. Mefkureci mual-

lim Binlerce öğrencisini en iyi şekilde yetiştirmek için bütün gücüyle gayret ederek, onları ilim ve irfanla donattı. Yüksek duygu ve düşünceler aşıladı. Yüce ideallere yönlendirdi.

Meslek hayatında iyi bir hukukçu. 25 yıl avukatlık, 3 yıl noterlik yaptı. Böylece, kendisini yetiştiren devletine, yurduna, yetişmesinde emeği geçen büyüklerine olan borcunu en iyi şekilde yerine getirdi. Emekli olduktan sonra ağırlık verdiği araştırmacılık ve yazarlık alanlarındaki çalışma ve eserleriyle de bu görevini sürdürmeye devam ediyor.

Mehmet Ali Bey, çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlerin de adamıdır. Bir çok hayır cemiyetlerinde görev aldı. Bunları en iyi şekilde yerine getirdi. Konya Türk Ocağı'nın ve Yeşilay Konya Şubesi'nin kurucularındandır. Konya Aydınlar Ocağı'nda on beş, Yeşilay Konya Şubesi'nde de yirmi beş yıl başkanlık vazifesini ifa etti. Kongreler, sempozyumlar, paneller düzenledi. Anma ve kutlama törenleri yaparak, insanımızın zihin ve gönüllerine yerleşen mesajların sunulmasını sağladı.

Bütün bunlara bakıyorum da, bir koltuğuna, her birisi hem de iri birer Diyarbakır karpuzu büyüklüğündeki karpuzları nasıl sığdırabildiğini düşünmekten kendimi alamıyorum. .

Onun bu gerçekten her türlü takdire şâyân fedâkârlık ve feragatliliklerinin kaynağına inecek olursak, ecdadından tevarüs eden fazilet ve meziyetlerin büyük etkilerini, tayflarını görürüz. Şöyle ki, gerek babası Halil Efendi ve gerekse annesi Hikmet Hanım, gönül âlemleri geniş ve derin; son derecede mütevazi, hoşgörü sahibi, hakkına râzı, irfan ehli insanlardır. Eş, dost, hısım, akraba arasında, sevilen, sayılan, fikrine saygı duyulan kişilerdir. Dedesi, "Sarı Ali Efendi" diye tanınan Ali Avni Uz, değerli bir maarifçidir. Konya'nın eğitim ve öğretim tarihinde, Abdül-

hamit zamanında başlayan ve Cumhuriyet döneminde de devam eden dirayetli, başarılı, meşhur bir öğretmenlik ve idarecilik hayatı vardır. "Fuyûzât-ı Hamidiye" adındaki özel iptidâi ve rüştiye okullarının sahip ve müdürüdür. Anne tarafından dedesi olan Mehmet Zârî Efendi (Ö.1320 / 1904), tanınmış bir müderrisdir. Konuşmaları büyük bir zevkle dinlenen ve şair ruhlu insandır. "Zârî" mahlâsını taşıyan güzel şiirleri var. Onun babası Müsevvit-zâde Âdil Efendi (Ö.1285 / 1868), "Mantık" ve "Kelâm" ilimlerinde mütehasıs kıymetli bir ilim, geniş kültürlü bir din adamıdır. Ayrıca, Köprübaşı Caddesi'ndeki "Adliye Medresesi"nin kurucusudur.

Mehmet Ali Bey, Gazi Mustafa Kemal Paşa ilkokulundan mezundur. Bu okul, şehrin en tanınmış öğretim yuvalarından biridir. Ardından, Konya'nın, hattâ yurdumuzun idârî, siyasî, iktisâdî ve kültürel hayatının tarihinde isim yapmış birçok tanınmış şahsiyeti yetiştiren Konya Lisesi'nden mezun olmuştur. Yüksek tahsilde, "Hukuk"u tercih ederek, 1967 yılında Ankara Hukuk Fakültesi'nden diploma almıştır.

Onun ilim, kültür ve fikir konularındaki etkin duygu ve yaklaşımlarının oluşumunda, ilkokuldan sonra

devam ettiği Bulgur Tekkesi'ndeki Çimilli Hakkı Efendi'nin Kur'an-ı Kerim Kursu ile, Konya İmam-Hatip Okulu'nun önemli yeri vardır. Devrin seçkin hocalarından aldığı ders, dinî bilgi, görgü ve tecrübelerin yanı sıra, Arapça, Farsça, Osmanlıca ve Fransızca gibi, geleneksel din, ilim ve fikir adamında bulunması gereken bilgileri elde etmiştir. Nitekim gerek yaşamının her safhasında ve gerekse mesleğinde bu kazanımlarının büyük faydalarını görmüştür. Emekli olduktan sonra daha da hız verdiği ilim, fikir ve kültür alanlarındaki araştırma konularında eski kaynaklara inme imkânını da bu sayede sağlamıştır. Yazı ve konuşmalarında, bu temel, alt yapı ve birikimlerinin büyük rolü hemen anlaşılır.

Mehmet Ali Bey, güçlü bir kalem sahibi. Yayınlanmış yüzlerce gazete, dergi yazısı var. Bir çok ilmi toplandı çeşitli tebliğler sundu; hepsiyle, ilim, fikir, sosyal ve kültürel konularda görüş beyan ederek, ışık tuttu. İmzasını taşıyan eserlere göz gezdirdiğimiz zaman onun, daima "zor" a talip olduğu hemen kendini belli eder. Herkesin cesaret edemediği, zahmetini göze alamadığı konulara azim ve cesaretle yönelerek eserler verdiğini görürüz. Hemen hepsi de, konusunda ilk ve tek olma vasfına hâiz bulunan yirmiden ziyade esere imza koymuş müelliftir.

Onun için her şeyden önce "Konya" gelir. Konya'ya gönülden bağlı, müştak ve mecluptur. Bilhassa Konya'nın mânevî dinamiklerinin hayran ve müptelâsıdır. Zamanla unutilan, ihmal veya madur edilen bu değerlerini üzerindeki nisyan tozlarını silip, temizlemek için her türlü yorucu zahmete katlanarak onları gün ışığına çıkaran konferans ve eserle vermiştir. Böylece, hepimizin namına tabiri câiz ise, bir hak ve hakkaniyet ifadesi olan farz-ı kifâyeyi, kendi başına yerine getirmiştir. Bu özel sayının diğer sayfalarında onun yayınlarına yer veren dostlarının

hazırladığı listede görülen, bu misyondaki eserlerin çokluğunun ana sebebi, bu hâlis ve muhlis niyet ve idealidir. Yeni hazırlıklarıyla, hepimizin omuzlarındaki bu sorumluluğu almaya, ömrünün sonuna kadar devam edecektir, inşaallah.

Burada şunu da bilhassa ifade etmek isterim ki o, sıraladığım bunca mümtaz vasıfları, göstermelik bir etiket olarak değil de, hayatının her safha ve sayfasında bizzat yaşayan, tatbik eden ihlâslı müstesnâ bir insan. Biliyorum o, bu satırlarımı okuyunca ilk görüşmemizde kulağıma eğilerek: "Beni mahcup ettin. ." diye fısıldayacak kadar da mütevazidir; Ama ben, kendisinden peşinen özür dileyerek, onun bütün bu güzelliklerini yine de yazmaktan kendimi alamıyorum. Çünkü, numûne-i imtisâlin üstün vasıflarının neler olduğunu belirtmek, şahsiyet kozasını örme yaşındaki gençlerimize fikir verip, yol gösterecektir, diye düşünüyorum.

"Başarılı her erkeğin arkasında muhakkak bir hanım vardır. " görüşünden hareketle, Mehmet Ali Bey'in bunca güzel vasıflarla ve muvaffakiyetlerle tezyin edilmiş yaşamında, gerçekten âlicenap mizaca sahip bulunan eşi Şükran Hanımefendi'nin büyük rolü ve yeri bulunduğunu da burada bilhassa ifade etmeliyim.

Allah nazardan saklasın Mehmet Ali Uz, yetmiş üç yaşında ama, hâlâ genç, dinç ve güçlü bir kalem; yıllardan beri hâlâ yazıyor. Yorulmuyor, aşınmıyor. Eğilmiyor, bükülüyor. Mürekkebi bitmiyor, tükenmiyor. Ve üstelik, daha çok şeyleri yazmak için de hazırlıklar yapıyor. Bütün bunlara bakarak, "Acaba, **'Tükemez Kalem'** denilen türdeki kalem, üç çeyrek asırlık ömre sahip olduğu halde durmadan yazan Mehmet Ali Uz gibi velüd yazarları tanıyanlar tarafından mı icât edildi acaba?" diye düşünmekten kendimi alamıyorum.

BİR MÂNÂ YOLCUSU

Hüzeyme Yeşim
KOÇAK

Gelgeç, değişken, ölçüleri ayarsız, çelişkiler yumağı, dengesiz ve dönek bir dünyada; ezeli ve ebedî hakikatlerin savunuculuğunu yapmak; yüce bir ülkünün nüfuz ve cazibesıyla kültürel infak, her kesimin herkesin harcı değildir.

Gene; bir fikir ve sanat müktesebatını taşıyıp da, güzel kalıcı faaliyetler içinde yer almak, zora talip olup, apayrı bir yükün çilesini taşımak; hiçbir değeri ziyan etmemeye çalışıp, yeni dünyalar kazanmak; nice kıymetli eserler vererek, kültürel mirasın sürekliliğine ve akışına katkıda bulunup, bir intikal duygusuyla yaşatmak, şüphesiz “öncü şahsiyetlerin” işidir.

Mehmet Ali Uz Beyefendi o kişilerdendir ki; hizmet ve mücadele insanı olduğu kadar, kavi bir direnişi, yoz boz bulanık zamanlara karşı yiğitçe bir duruşu, arifane bir yaklaşımı ve elbette bir kalb adamı olmayı da temsil eder.

Sadece hukukla yetinmeyip, gazetecilikle ilgilenmesi; Aydınlar Ocağı, Konya Türk Ocağı ve Yeşilay Derneği gibi kimi kuruluşların kurucularından olup, başkanlığını yürütmesi de, bu cümleden okunmalı; manevî ufkunun genişliğine, inançlarının zindeliğine ve sürükleyiciliğine yolmalıdır.

Kutsalı tartışmalı hale getirip, iradeyi söndüren, insanı seyirci özsüz cevhersiz bir konuma düşüren günümüzde; kararlılığı, direnişi, azmi, şerre karşı muhalefeti, nizam severliği göz ardı edilemeyecek meziyetlerindedir.

Belki üzerinde fazla durulmayan bir özelliği de; bağlantı ve iletişim ko-

pukluğunun had safhada olduğu bu çağda; cinsiyet ayırt etmeksizin paylaşımcı, dayanışmacı ve inşacı kişiliğidir.

Mehmet Ali Uz Beyefendi, genç yetenekleri yönlendirmiş, hedef çizmiş, kimi arkadaşları araştırmaları için heveslendirmiş; kitaplarımızı cömert ve mültefit yazılarıyla şenlendirmiş, daha anlamlı kılmıştır.

Onun hanım yazarlara ve kadını-mıza verdiği önem, esasen insana attığı ehemmiyet, kadın ve erkekteki Hakk nurunu teşhisi, okumanın hay-siyeti, insan sevgisi, manevî eğitim gibi unsurlar ve ruhunu “hikmetle” besleyip içselleştirdiği bir şuurdan ileri gelmektedir.

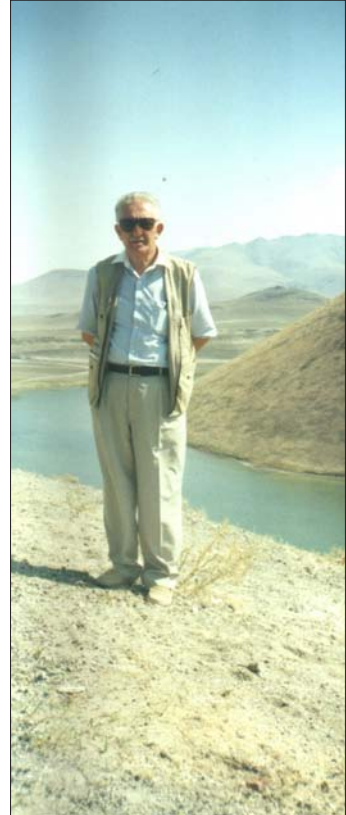
Ki “Hoca” olma mevkiindeki birçok insan, bu alâkayı, fazladan zahmet gerektiren çabayı esirgemmiştir.

İlgi alanı ve araştırmacılığı, güncel meselelerden, yok edilen tarihî eserlerimize, gönül sultanlarına, sosyal afetlere, Türkçenin serüvenine, tarihin çeşitli dönemlerine kadar çeşnili bir zenginliğe uzanmaktadır.

Mehmet Ali Uz, ihtimam gösterdiği, derin bir kültürü döktüğü lisanıyla, irfanıyla seçkin muharrirlerimizden, iz bırakacak örnek şahsiyetlerimizden biridir.

Ve yalnızca Konya'nın değil, Anadolu'nun gururudur.

Hayatlarına daldığı, bir nebze daha gün yüzüne çıkardığı kıymetlerle; elverdiği biçimlendirdiği gençlerle, bolca serptiği güzellik, hakikat tohumlarıyla hatırlanacak, bir mânâ ve ilim yolcusudur.

BOZKIRDA BİR YALNIZ AĞAÇ

Bozkırın sert eser rüzgârları. Kışları da çetin geçer, yazları da. Ayaz vurur gün gelir çiçekleri, gün gelir yaz güneşi kavurur gülleri. Su hayattır bozkırda. Bir de sayılabilecek kadar az ulu ağaç vardır bozkırda gölge yapacak hayat verecek.

Bozkır zor bir coğrafyadır. Tahammül gerektirir. Sabır lazım gelir hayatta kalmak için. Bozkırda boy vermek, kök salmak acıya talip olmaktır. Bozkır direnenlerin kazandığı iklimin adıdır.

Anadolu bozkırında ne az ağaç vardır bilir misiniz? Hatta yavaş seyreten bir vasıta ile yol alıyorsanız ağaçları sayabilirsiniz derler. Hakikaten zaman zaman bu tespitin doğruluğuna inanırım. İsterseniz deneyin.

Bozkırda az ama değerli bir canlıdır ulu ağaçlar. Çünkü nadiren bulunurlar. Gölge ederler, ırgatların

yemeğine, çocukların uykusuna yoldaşlık ederler. Çoğu zaman bozkırda güneşte ve yağmurda sığınılacak tek yer onların duldasıdır.

Konya bozkırın ebedi başşehri olduğundan beri çok yalnız ağaç yetiştirdi. Hepsi ayrı ayrı hayat sürdürdü ve bu şehre gölge oldu, dal oldu, yaprak oldu.

Konya hüznün ebedi başşehri olduğundan beri ne çok yalnız ağaç gördü. Konya yalnız ağaçları hep sevdi. Onları hep bağrına bastı. Çünkü bu bozkırda en değerli şeylerden birisi o yalnız ağaçlardır.

Yola yalnız çıkanların hikâyesidir bu. Ulu ağaç olmaya talip olmanın bir derin ve ince sızısını yüreğinde duyanların kaderidir. Bozkırın en güzel ve en kıymetli evlatlarıdır yalnız ağaçlar.

Sahi Mehmet Ali Uz da o yalnız ağaçlardan birisi değil mi?

HAK YOLUNDA, MİLLET YOLUNDA AĞARAN SAÇLAR: MEHMET ALİ UZ

M. Sinan ÜMIT

Yıl 1972 olmalı. Konya Turizm Derneği'nin en faal yılları... Şehrimizde cirit oyunları düzenleniyor. Bu geleneksel Türk oyunu için Erzurum, Bayburt ve Uşak'tan atlı kafileler Konya'mıza misafir olmuş. Delikanlılık heyecanıyla Lubitel 2 marka efsane makinemi boynuma asıp Hara'ya ulaşıyor ve fotoğraflar çekiyoruz. Elbette dolan makara PTT arkasındaki Foto AR'a yani muhterem Ali Rıza Ceylan ağabeye teslim edilecek ve "Yarın 5'te inşallah" heyecanla alınacak. Elbette, siyah-beyaz ama heyecanlar rengârenk...

Cirit fotoğraflarının arasında tam boy ve çok net bir Mehmet Ali Uz fotoğrafı, bizim için sürpriz olmuştu. Makineyi oynarken olduğu kesindi; ama karenin ortalanışı çok başarılıydı.

Mehmet Ali Uz Beyi okulumuzdaki Yeşilay Haftalarından bir de Vakıflar Çarşısı 2. kattaki yazıhanesinden tanıyoruz. Kaderin garip cilvesine bakın ki, bu fotoğrafı kendilerine Konya Aydınlar Ocağı'nın bir gecesi için takdim ettiğimizde aradan 25 yıl geçmişti.

Siyah beyaz fotoğraftaki simsiyah saçlı Yeşilay Başkanımızın saçları ağarmıştı.

25 yıl sonra sahibine verilen sürpriz fotoğrafın arkasına şöyle yazmıştık: "Cirit oyunları hatırasından... Aydınlar Ocağı'nda, hak yolunda, millet yolunda ağarmış saçlar 1997..."

Kıymetli okuyucular, Yeşilay'a verilen çeyrek asır, Aydınlar Ocağı'nda 12 yıl, yirmiyi aşan telif eser, sayısız makale ve yedi yıllık Akademik Sayfalar çalışması.

1997'de "Hak yolunda millet yolunda ağarmış saçlar" ifadesini kullanmıştık.

Şimdi yıl 2008. Bu cümleye Türk dünyasından öğrendiğimiz ve Bilge İnsan'ın tam karşılığı olan "Aksakal" kelimesini de "ismiyle müsemma" bir şekilde ilave ediyoruz:

O artık bir aksakal.

Hak yolunda, millet yolunda ağaran

sadece saçlar değildi, sünnete uygun bırakılmış sakallar da ağarmıştı.

Türk dünyasının aksakal tabirindeki isabet Mehmet Ali Uz büyüğümüzü tanıyınca daha iyi anlaşılıyor. Zarf ile mazruf ancak bu kadar münasip olabilir.

O bir Aksakal.

Hayatını yazdığı Konya uleması gibi...

Aksakalımızın Türk kültürüne hizmette 50. yılını gıpta ile tebrik ediyor ve daha nice eserlere imza atmasını niyaz ediyorum.

Cirit oyunları diye başlamıştık.

1972'de Konya'da gördüğümüz atlı cirit oyunlarını sonra Japon yapımı ünlü İpek Yolu dizisinde seyrettik.

Bir de ABD yapımı Rambo'da "Buzkaşı" ismiyle gördük.

Türk yurdunda atlı cirit oyunları gözümlüğün önünde kaybolup gidecek mi?

Maalesef öyle görünüyor...

İşte Mehmet Ali Uz gibi Aksakalların önemi burada ortaya çıkıyor.

Aksakallarımız, kültür muhafızlarıdır. Onlar evlerine, çocuklarına hatta işlerine harcayacağı vakti, memleket meselelerine ayırırlar.

Lütfen bir düşününüz: Bir büyük isim Konya'mıza nasıl davet edilir, nerede karşılanır, nasıl ağırlanır ve muhtemel kaprisleri nasıl halledilir?

Yönetim Kurulu'nun 7 veya 9 kişi olması hiç fark etmez, bu hizmet Başkan Mehmet Ali Uz'a aittir.

Ya, bir arkeolog titizliğiyle hazırlanan onlarca eser, hangi zorluklardan sonra elinize ulaşabilmiştir?

50. Hizmet Yılında Konya'mızın aksakalı Mehmet Ali Uz büyüğümüze tekrar teşekkür ederek bitiriyoruz.

GENÇLERE ÖRNEK BİR ŞAHSİYET: AV. MEHMET ALİ UZ

Avukat Mehmet Ali Uz ağabeyimiz, Konya'mızın yetiştirdiği mümtaz şahsiyetlerden biridir. Çok sevdiğimiz, saydığımız, kendimize örnek aldığımız, maddî ve manevî yardımını gördüğümüz, âcizane yazdığımız kitaplarımıza takrizler yazdırıp incelediğimiz, bilmediğimiz, sıkıldığımız bir konuda kendisine müracaat ettiğimiz bilge bir büyüğümüz.

Büyük-küçük yüze yakın eseri olan, Aydınlar Ocağı Konya Şubesi, Yeşilay Derneği Konya Şubesi Başkanlıklarını uzun yıllar yürüten, Gönüllü Sivil Toplum Kuruluşlarının bir çoğunun kurucusu ve halen içinde olan, Konya'daki sosyal faaliyetlerin hemen hemen hepsinde payı ve katkısı bulunan, yıllardır yerel ve ulusal basında makaleleri çıkan ve el'an kitap çalışmalarının yanında, Merhaba gazetesinin Akademik Sayfalar'ını hazırlayan güzide ve numune bir insan.

Son olarak çıkardığı "Hacıveyszâde Mustafa Efendi" isimli eseri ne kadar öz, samimi ve etkileyici. Allah Rasülü insanlığa, Allah'ın veli kulları da mahallinde insanlara örnektir. Başta gençlerimiz olmak üzere herkese tavsiye edilecek, herkesin okuması gereken bir kitap.

Sohbetinden zevk duyduğum ve ısrarla davet ettiğim için, zaman zaman yanıma teşrif eder, beni sevindirir, güzel sohbetlere vesile olur ve bize doping etkisi yapar, aşkımızı, şevkimizi, çalışma azmimizi artırır.

Hacıveyszade Merhum gibi her zaman elinde içi kitapla dolu çanta ve dosyalarla gezer. Bizi teşrif ettikleri bir günde, dikkatimi çeken elindeki bir belgeyi, müsaadesiyle alıp baktığımda yeni alınmış; "Osmanlıca'yı Hızlı Okuma Kursunu Bitirme Belgesi" olduğunu gördüm.

Rabbim daha uzun ömürler versin

ama; M. Ali ağabeyimiz 73 yaşında. Bu yaşta ve saymaya çalıştığım bu kadar işin arasında kursa gidiyor ve belge alıyor! Makalemin başlığını bunun için seçtim. Keşke gençlerimizden de böyle gayretli, ferasetli ve fedâkâr olanlar çoğunlukta olsa.

Bizim dinimizin ilk gelen ayeti "Oku" diye başlıyor. Kitap kelimesi Kur'an'da 262 yerde geçiyor.(1) "Kalem" isimli bir sure var. M. Ali ağabeyimiz bunları bilen, okumanın en büyük zevk olduğunu idrak eden ve tabir caiz ise, kitap hastası, okuma müptelası bir insan.

Çünkü O; soğuktan açıkta çalışmadığı için yorganın ortasını delip başını oradan çıkararak sabahlara kadar ders çalışsan, düğününün ertesi günü İslah-ı Medaris'de derse gelen, kağının üzerinde yolculuk esnasında bile ders takrir edip kitap okuyan(2), pilav pişerken, soğurken geçecek zamanı bile zâyi addeyip, sabah medreseye giderken bulguru suya ıslatıp, öğleyin lapa halinde onu yiyen(3) ve her dakikasını değil, her anını değerlendiren Hacıveyszade sülâlesinden feyiz alan, onların rahle-i tedrisine oturan bir insandır, elbette böyle olacaktır.

Meşhur General Mc Arthur: "İnsanoğlunu ihtiyarlatan, geride bıraktığı yılların çokluğu değil, ideal yokluğudur." demiş. Hedefi, ideali ve mefkûresi olan insan kolay kolay kocamaz.

Meşhur Arap şairi Mütenebbi şöyle der: "Dünyada en güzel yer rahvan atın sırtı, zaman içinde en hayırlı dost ise kitaptır"(4)

İbni Cevzi; bazıları 20 ciltten fazla olmak üzere 340 tan fazla eser yazmıştır. Bu kitapları yazarken yonttuğu kalemlerin talaşlarını biriktirmiş ve "ölünce gasil suyum bunlarla ısıtın" diye vasiyet

etmiştir.(5)

İbni Teymiye; beline kadar saçlarını uzatır, gece duvardaki çiviye bağlar uyursam onun verdiği acı ile uyanayım daha fazla ilim tahsil edeyim uygulaması yapmıştır.

Fahrettin Razi, yemek yerken bile kitap okumuş. Mescide giderken bile talebelerine ders vermiştir.(6)

Taberî'nin kitapları göz önüne alındığında, ömrünün her günü 40 sayfa yazdığı görülür.(7) 500 eseri olan Muhiddin-i Arabî'nin her gününe 25 sayfa düşüğü bilinmektedir.(8)

Molla Fenari'nin telif eserleri 100 den fazladır, ölümünde kütüphanesinde 10 binden fazla eseri çıkmıştır.(9)

İbni Rüşd, buluşdan sonra kitap okumadığım iki gece hatırlarım biri evlendiğim, biri de babamın vefat ettiği gece(10) demiştir.

Namık Kemal'in oğlu Ali Ekrem Bey; babasının ölümünden altı saat önce kitap okuduğunu, parasının büyük bir bölümünü kitaba yatırdığını zikretmiştir.(11)

Ama bu insanların döneminde yani Ortaçağda Müslümanlar ilmin ve teknolojinin zirvesinde idi. Şimdiki gibi her hususta Haçlıya bağımlı ve onların kezaresi durumunda değillerdi.

Mehmet Ali ağabeyimiz bu insanları kendine örnek almış bir zat. "Ehl-i hünerin kadrini bilmek de hünerdir." demişler. Biz de, özellikle gençlerimiz, günümüzdeki Mehmet Ali ağabeyimiz gibi insanları kendimize örnek itihaz etmemiz, çok okumamız, çok çalışmamız gerekir.

Yukarıda zikri geçen eserde Mehmet Ali ağabeyin anlattığına göre: Hacıveyiszade Mustafa Efendinin kitapları, Yazma Eserler Kütüphanesine hediye edileceğinde yapılan incelemede mevcut eserlerin hepsinin okunduğu, incelendiği, kenarlarına şerhler düğüldüğü görülüp: "Bir insan ömrü bunların hepsini okumaya yeter mi?" diye hayret edilince, torunu Hasan Küçükkaşçı: "Ama demedim kahvaltıda çay içerken bile vaktini boşa geçirmez kitap okurdu" demiştir. (12) Gerçekten Müslümanların boşa geçirecek saniyeleri yok ama heyhat!

Journal Neurology adlı tıp dergisi

çok okuyan insanların yaşlılıklarında daha az hafıza kaybına uğradıklarını yazmıştır.(13) Yine sahasında temayüz eden bir ilim adamımız şöyle demektedir: "Beynimiz için en iyi egzersiz, yeni bilgiler edinmek ve düşünmek. Yani kitap okumak, araştırmak, beyni zorlamak."(14)

Dünyada beyin üzerine otorite olan ve ABD'de Asrın Tıp Ödülü'nü alan Prof. Gazi Yaşargil: "Beyninizi geliştirmek ve genç tutmak için çok okuyun, bulmaca çözün, müzik dinleyin. Ben sanat müziği dinliyorum" demiştir.(15) Şair Sabri ne güzel söylemiş:

*"İlm-ü irfâna sa'yeden sâyebân olur
Ceble tâlib olan ehl-i beyâbân olur"*

Sokrat öleceğine yakın halâ bir şeyler okuyup öğreneceğim diye uğraşmış. Etrafındakiler "Ölmek üzeresin halâ ne yapıyorsun?" demişler, onun cevabı çok manidar olmuş: "Siz bir maratona çıksanız, bitiş noktasına yaklaştığınızda koşuyu bırakır mısınız? Yoksa daha fazla mı gayret edersiniz?"

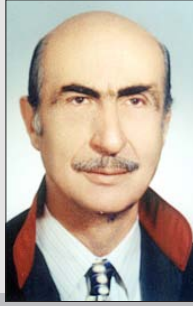
Mehmet Ali ağabeyimize hayırlısından uzun ömürler, hayırlı çalışmalar temenni eder, daha nice eserler vermesini ve bizlere yardımcı olmasını Cenâb-ı Allah'tan niyaz ederim.

DİPNOTLAR

- 1- İbrahim Refik, Köklerden Göklere, Albatros Yay. 3. Bas. 2001, s. 112.
- 2- Ulvi Kurucu, Hatıralar-1, M. Ertuğrul Düzdağ, Kaynak Yay. 2007, İst. 2. baskı, s.103-117-144.
- 3- Ali Ulvi Kurucu, Hatıralar-1, M. Ertuğrul Düzdağ, Kaynak Yay. 2007, İst. 2. baskı, s.102.
- 4- Dr. Ahmet Çelebi, Tercüme Ali Yardım, "İslam'da Eğitim ve Öğretim Tarihi" Damla Yay. İst. 1983, s. 139.
- 5- İbrahim Refik, Kültürde Dirilmek, TÜV Yay. İzmir, 1998, 2. baskı, s.111.
- 6- Sızıntı Dergisi, sayı 200, s.367.
- 7- İsl. Tar. Kaynakları Prof. Der. Şemseddin Günlaltay.
- 8- İbrahim Refik, Boğaziçi Notları 1, Albatros Yay. İst. 2001, s. 33.
- 9- A. Ragıp Akyavaş, "Üstad-ı Hayat-2", TDV Yay, Ankara 2005, c. 2, s.5.
- 10- Zaman Gazetesi, 29.04.1993.
- 11- A. Ragıp Akyavaş, "Üstad-ı Hayat-2", TDV Yay, Ankara 2005, c. 2, s.133.
- 12- Hacı Veyiszade Mustafa Efendi, Mehmet Ali Uz, Selçuklu Bele. Kül. Yay. Konya 2008, s. 145.
- 13- Milliyet Gazetesi, 15.07.1999.
- 14- Doç. Dr. Ferda Şenel, Beyinin Gizemi, Bilim ve Teknik Dergisi Eki Yeni Ufuklar, Eylül 2003 s.
- 15- Milliyet Gazetesi, 20.05.1999.

Av.
Özgen KÜÇÜKKONER

AVUKAT MEHMET ALİ UZ

Dostum ve meslektaşım M. Ali Uz ile ilk tanışmamız herhalde Adliye'nin Hükümet konağının birinci katında bulunduğu günlere rastlar. Daha sonra Adliye, Alaaddin Caddesindeki yerine taşındı. Bir ay kadar öncede şimdiki yerine. Bunları yazmaktaki maksadım dostluğumuzun ne kadar eskilere dayandığını belirtmek içindir. Şöyle böyle kırk yıla uzanır. Kendisi daha sonra Avukatlığı bırakarak noter oldu. Tahminen 5-6 yıl kadar da bu görevde bulduktan sonra tekrar mesleğe döndü ama fiilen avukatlık yapmadı.

Kendini ilmi araştırmaya, kitaplar çıkarmaya, gazetelerde yazılar yazmağa hasretti. Çok da yerinde bir karar verdi. Çileli mesleğin meşakkatlerinin içinde kalsaydı birbirinden değerli eserler vermeğe vakti olmazdı.

En önemli çalışmalarından birisi de her çarşamba günleri yayımlanan

“Akademik Sayfalar”dır. Burada akademisyenleri, araştırmacıları, gazetecileri, yazarları bir araya getirmeğe muvaffak oldu. Akademik Sayfalar tarihe ışık tutan birbirinden değerli

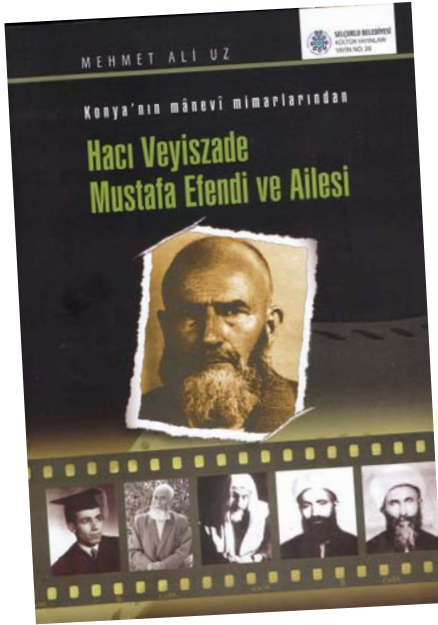
tarihî ve içtimâî yazıların yer aldığı çok kıymetli bir eserdir. Okuyucuları her gün artmakta, iştiyaklanmaktadır. Buna imkân veren, bunu hazırlayan işte bu kıymetli dostum Mehmet Ali Uz'dur. Her ne kadar şu anda kendisine yine çok kıymetli kardeşimiz Ali Işık da yardım etmekte ise de isim babası ve kurucusu M. Ali Uz'dur. Her ikisinin bu gayretleri de unutulamaz.

M. Ali Uz, ayrıca Aydınlar Ocağının ve Yeşilay'ın da yıllarca başkanlığını yapmıştır. Bir ara bir siyasi partinin de il başkanlığında bulunmuş, o konuda da memlekete hizmet etmiştir.

Yayımladığı eserlerin listesini diğer sahifelerde yazı yazan arkadaşlarımızın detaylı olarak vereceklerini bildiğim için onlara değinmeyeceğim. Yalnız çok yakında değerli hocamız Hacı Veyiszade Mustafa Kurucu hakkında yayımladığı eserden bahsetmek istiyorum.

Yüz altmış sahife tutan bu eserde M. Ali Uz, hocamızın hayatı, yaşantısı hakkında bilgi verildikten sonra O'nun talebelerinden olan şimdi de her biri sahalarında otorite olan üstadların yazılarına da geniş yer vermiştir. Bu yazıların toplanması, tarihe ışık tutması bakımından çok yerinde bir teşebbüs olmakla beraber, bu yazıların bir araya getirilmesi de çok ayrı bir emek ve çaba ister. İşte dostumuz bunu da başarmıştır.

Bu vesileyle M. Ali Uz'a daha nice hayırlı eserlere imza atmasını bekler, sağlık ve afiyet dilerim.

Mehmet Ali Uz ve Akademik Sayfalar

İhsan KAYSERİ

Gazeteniz Merhaba'nın her çarşamba günleri ek olarak verdiği ve siz sayın okurlarımızın zevkle ve heyecanla okudukları "Akademik Sayfalar" ilavesinin yıllardan beri yönetimini ve sizlere ulaşmasını sağlayan Mehmet Ali Uz, Konya İmam Hatip Lisesi'nin ilk mezunlarından. Vekil olarak ilkokul öğretmenliği, Demirciler içindeki cami imamlığından sonra da Hukuk Fakültesini bitirip avukat olmuş, yıllarca noterlik ve avukatlık yapmıştır.

Şairin, "Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına" dediği gibi Mehmet Ali Uz da "hayatının rüzgârına kapılmış" bir gün gazete mürekkeplerinin kokusuyla tanışmış yıllarca gazete yöneticiliği yapmıştır.

Mehmet Ali Uz, gün olmuş haber yazmış, gün gelmiş makaleler döşenmiş, "gün ola harman ola" demiş ve kitaplar yayımlamaya başlamış ve bir gün de "Akademik Sayfalar"ını hazırlamaya başlamıştır.

Her hafta okuduğunuz Akademik Sayfalar'ı hemen çok kolay bir şekilde hazırladığını düşünceğinizi tahmin etmiyorum? Zorluklarını belki bizler kadar bilmezsiniz, fakat zor olanı kolaylaştırmanın da yollarını bulmuş, bu zorlukların da üstesinden gelmiş bir yazarımızdır, gazetecimizdir. Bir hukuk adamımızdır.

Mehmet Ali Uz, Akademik Sayfalar'ını bir ipek böceğinin kozasını ördüğü gibi, bir balarısının bal peteklerini yaptığı, onun içine bin bir çiçekten topladığı nadide çiçek ölerini doldurduğu gibi, bizlere bin bir emekle Akademik Sayfalar'ı hazırlamaktadır.

Akademik Sayfalar'ın hazırlanışı olsun, gazetenin hazırlanışı olsun bizlerin tarifi ile mutfağın dışında da geçer. Nasıl bir yemeğin mutfakta hazırlanması için pazardan gerekli sebze ve diğer malzemeler temin edilirse gazetenin veya Akademik Sayfalar'ın hazırlanması da aynen

öyledir. Yapacağınız yemeğe göre malzeme alırsınız manavdan, bakkaldan, kasaptan, işte öyle bir şeydir sayfaların hazırlanması.

Konuyu seçeceksiniz, seçtiğimiz konuyu takip edeceksiniz, kimlerin bu konuda yazabileceğini tahmin edeceksiniz ve yazılarının siparişini vereceksiniz.

İki çeşit insanımız vardır. Birincisi kolay yazı yazar. İkincisi ise çok zor yazı yazar. Kolay yazı yazan kişiye söylediğinden birkaç gün sonra yazı elinize geçebilir. Fakat ikinci, yani zor yazı yazan kişilerden yazı almak da çok zordur. Kişiye bir söylersiniz olmaz, daha yazıyı yazamadığını ifade eder. Siz bir kez daha söylersiniz hatta olmaz bir kaç defa daha söyleme gereğini duyarsınız. Sonunda mutlaka sizi başarı bekler.

Yazarlardan aldığınız bu yazıları topladıktan sonra iç sayfalara girmesine kalır "zor" başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Şimdi biraz daha kolay olur. Sayfaya girmesi yani mizanpaj/sayfa düzeni yapmak elinizdedir. O bizler için daha kolaydır.

Bu zorlukları kolaylaştıran, saçını sakalını değirmen damında değil de gazete idarehanelerinde ağartan Mehmet Ali Uz'un Konya kültürüne çok büyük yazarlar sağladığının da inancındayım. Akademik Sayfalar, Konya kültürünün, tarihinin, folklorunun yediveren güller gibi kokan sayfalarıdır. Türüm türüm kokan bu gül yazılar Konya kültürünü gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamaktadır. Bu konuda pek çok emeği geçen Mehmet Ali Uz için bugün meslek yaşamının en doruk noktalarından birisini sizlerle birlikte paylaşmanın da mutluluğunu yaşamaktadır. Onun bu mutlu gününde onun bu heyecanlı gününde onurlandırdığınız için sizlere teşekkür ederken değerli büyüğüm Mehmet Ali Uz'a da çıkmış olduğu bu yolda sağlık, mutluluk ve başarılar dilerim.

Bir İlim Erbabıdır M. Ali Uz

Bir çok medeniyetin beşiği olmuş ve Anadolu'ya başkentlik etmiş Konya'da, ilim selamının tezahürüne katkı sağlayan, ayrıca şehrimizin ilim ve kültür merkezi olarak anılmasında abidevi şahsiyetler olarak nitelendirilebileceğimiz pek çok ilim adamı yetişmiştir.

Hepimizin malûmudur ki; bugün varisi olduğumuz medeniyeti, tarihi değerlerimizi ve toplumsal özelliklerimizi araştırırken, nasıl ki ilime ve bilime gönül vermiş araştırmacı büyüklerimizin dokümanlarına başvuruyorsak, tarihimizin saklı değerleri ve günümüz kültürünü de gelecek nesillere aktarabilmek için, yine aynı sağ duyuyu gösterecek üstadlarımızın emek ve gayretlerine ihtiyacımız vardır.

İşte **Av. Mehmet Ali Uz** hocamız da, kendisine bu ulvî görevi üstlenmiş ve ilimizin tarihi kayıtlarına "hürmetle yâd edilecek, bir ilim erbabı" olarak geçecek, bir büyüğümüzdür.

Mehmet Ali Hocayı ben, ilk kitabımın araştırma döneminde yani, 5 yıl önce yine bir yazar büyüğüm sayın Seyit Küçükbezirci'nin tavsiyesiyle tanıştım ve kendimi, hiçbir zaman mezuniyetini dilemediğim bir okulun yegâne öğretmeninin, öğrencisi olma ve onunla ilim istişareleri yapma zevkini tatmış, şanslı kişilerden biri olarak görüyorum.

Yıllarını verdiği gazetecilik ve ya-

zarlık alanında, makale ve kitaplarıyla topluma takdire şayân pek çok eser veren sayın Uz'un, kültürümüzde olan katkısını anlatmak için, elbette ki kelimeler kifâyetsiz kalacaktır.

Fakat gururla diyebiliriz ki, o her zaman tecrübeleri ve engin yüreğiyle de, bu kudret akışını zenginleştirip, renklendirecek pek çok amatör ruha da feyz vermiştir.

İnanıyorum ki Mehmet Ali Hocamız, yaptıklarıyla, yazdıklarıyla ve topluma sunduğu eserleriyle, ilmi tasarrufu çok uzun yıllar devam edecek bir timsal olarak, yeni gelen neslin iyiliğe, doğruluğa ve kültürel değerlerimize olan sadakâte, yönelmesine de vesile olacaktır.

Ben kendisini her zaman hayırlarla anarken, her telefon görüşmemizde olduğu gibi, **şimdi ne yazıyorsun, aman kızım boş durma, öğrendiklerini hemen yaz;** teşvikleri kulaklarımda çınlayacak ve yaşamım boyunca bana, kılavuzluk edecektir.

Bilmesini isterim ki, Mehmet Ali Uz Hocamızın gölgesi ve nezâretinde ilim ve kültürümüz adına bir şeyler yapma çabası, her zaman içimizde varolacak.

Değerli hocamıza sağlık, mutluluk ve ilimle dolu, uzun ömürler diliyorum.

Allah sizi başımızdan eksik etmesin hocam.

Sayın Uz'u târif gerekmez!

Nail BÜLBÜL

“Ârife târif gerekmez” diyen atalarımız, irfan sahibi, anlayışlı kimseler için uzun uzun açıklama yapmaya ve haklarında övgüler yazmaya ihtiyaç bulunmadığını belirterek, “**Sorma kişinin aslını, kisbetinden bellidir**” diye ilâve etmişler. Bu sebeple, soyu soppu belli bir sülâleden tevârüs eden (miras kalan) sayın Mehmet Ali Uz’un, Konyanın kültür ve sosyal hayatında önemli bir yere sahip olduğunu izaha gerek olmadığını düşünüyorum. Çünkü; günümüze kadar olan 73 yıllık hayatının hemen her anını yararlı meşguliyetlerle geçirmekte olan değerli bir fikir adamıdır da ondan.

Soyu soppu belli dedim, ancak bilgi sahibi olmayanlar için dedesi Sarı Ali Efendi lâkaplı Ali Avni Uz’un, II. Abdülhamid ve Cumhuriyet döneminin tanınmış eğitimcilerinden birisi, babası Halil Efendi’nin de böyle bir evlât yetiştiren kâmil bir insan olduğunu işaret etmek istiyorum. 1951’de açılan Konya İmam Hatip Okulu’nun ilk mezunlarından olan Uz, yüksek tahsil yapabilmek için lise diploması arandığından ara vermeden devam eden tahsil hayatının daha sonraki bölümünde 3 yıl da Gazi Lisesi’nde okuyup, diploma aldı. Peşinden Ankara Hukuk Fakültesi’ne kayıt yaptıran M. Ali Uz, 25 yılı aşkın süre ile avukatlık ve 3 yıl da noterlik yaptı.

1970’li yıllarda Konya İmam Hatip Lisesi’nde Hukuk Bilgisi, 7 yıl Akşam Lisesi’nde Edebiyat ve Kompozisyon, 15 yılı aşkın Selçuk Üni-

versitesi İnşaat Fakültesi ile bazı fakültelerinde İş Hukuku derslerine giren M. Ali Uz, bu yoğun faaliyetinin yanısıra öğrencilik yıllarından itibaren mahallî gazete ve dergilerde yazılar yazarak, bu sahada da kendisini ispatladı. Hâlen gazetemizde devam eden “**Akademik Sayfalar**” ilâvesini ilk olarak düzenlediği Konya Postası Gazetesi’nde yıllarca köşe yazıları çıktı. Bunca çeşitli ve yoğun çalışmalarla yetinmeyerek, sosyal faaliyetlere de katkıda bulunup, kurucuları arasında yer aldığı Aydınlar Ocağı’nda 16, Yeşilay Cemiyeti’nde 20 yıldan fazla başkanlık yaptı.

Bu arada, 1992 yılında avukatlığı bırakıp, araştırma ve kitap çalışmalarına yönelerek, değişik konularda 15’i aşkın kitap neşretti. “**Bağımlılık Yapan Maddeler**”, 2 ciltlik “**Konya Âlimleri ve Velileri**”, Osmanlıca’dan sadeleştirerek Türkçe’ye çevirdiği “**Konya ve Rehberi**”, “**Şiirimizde Meşhur Beyitler**”, “**75. Basın Yılında Mustafa Ataman**”, “**Konya Kültürüne Hizmet Edenler**”, “**Ankaravî Mehmet Dede**”, “**Ladikli Hacı Ahmet Ağa**”, “**Saçlı Hoca Hafız Murtaza Efendi**”, “**Hacı Veyiszâde Mustafa Efendi ve Ailesi**” gibi değerli eserler yazdığı kitaplarından bazılarıdır.

Bir Konya sevdalısı olan muhterem M. Ali Uz, araştırma yapıp, kitap ve yazı yazmayı alışkanlık hâline getirmiş, bu arada zaman buldukça okullarda ve çeşitli zeminlerde başta içki ve uyuşturucu madde bağımlılığının zararları olmak üzere konfe-

ranslar vererek, insanlığa hizmeti vazife olarak kabul etmiş bulunuyor.

Kitap yazmak gibi, araştırma ve sabır isteyen kültür çalışmaları yapmak, böylesine yoğun sosyal faaliyetlerin içerisinde olmak her türlü takdirin üzerindedir. Muhammed Hâdimî Hazretleri'nin "**Her kim dünyada bıraka bir eser/ Eseri olmayanın yerinde yeller eser**" şeklindeki hikmetli sözüne uygun düşecek şekilde eserler bırakan değerli dostum M. Ali Uz, bu açıdan her yönüyle örnek alınacak Konya'mızın değerli kişilerinden birisidir ve her türlü övgüye lâyıktır. Kültürel ve sosyal hayatımıza yaptığı katkılardan dolayı kendisini hürmetle selâmlıyor, gayretli çalışmalarında uzun yıllar muvaffakiyetler temenni ediyorum. Bu vesile ile kurucusu olduğu ve 16 yıl başkanlık yaptığı Aydınlar Ocağı'nın mevcut başkanı sayın Dr. Mustafa Güçlü ile yönetim kurulu üyelerini sayın M. Ali Uz'u anma programı düzenlemek suretiyle gösterdikleri ve fali faaliyetleri nedeniyle kutluyorum.

M. ALİ UZ BİBLİYOGRAFYASI

1. Yayımlanmış veya Yayımlanmaya Hazır Çalışmaları:

A. Yayımlanmış Kitapları:

(Tarih sırasına göre):

1. Bağımlılık Yapan Maddeler, 1987.
2. Baha Veled'den Günümüze Konya Âlimleri ve Velileri I, 1993.
3. Toplum çökerten Sosyal Âfetler, Kumar 1994.
4. Baha Veled'den Günümüze Konya Âlimleri ve Velileri II, 1995.
5. Toplum Çökerten Sosyal Âfetler I/ Kumar, 1994.
6. Toplum Çökerten Sosyal Âfetler II/ Fuhuş, 1995.
7. Toplum Çökerten Sosyal Âfetler III/ Bağımlılık Yapan Maddeler, 1996.
8. 75. Basın Yılında Mustafa Ataman/ hayatı ve Eserleri, 1997
9. Konya ve Rehberi, 1998, (Konya Aydınlar Ocağı Yayını. (M. Muhlis, M. Ferit, Mümtaz Bahri ve Faik Beylerin aynı addaki Eserleri, Osmanlı Türkçesinden aktarılmıştır.)
10. Kırk Hadis (Kısa Hadisler), 2001.
11. Şiirimizde Meşhur Beyit ve Mısralar, 2002.
12. Ereğlili Mustafa Efendi, Nuzumlalı Ahmet Hamdi Efendi, Sarı Ali Efendi, Çocukları ve Torunları, 2002.
13. Konya Kültürüne Hizmet Edenler I, 2003 (Konya Büyükşehir Belediyesi Yayını).
14. Konya Kültürüne Hizmet Edenler II, 2004 (Konya Büyükşehir Belediyesi Yayını).
15. Baha Veled'den Günümüze Konya Âlimleri ve Velileri I-II, 1993.
16. Ankaravî Mehmet Dede, 2004.
17. Hafız Murtaza Efendi/ Saçlı Hoca, 2005.
18. İmam Hatip Okulu İlk Mezunları, 2005 (Halit Güler ile).
19. Lâdikli Hacı Ahmet Ağa, 2006.
20. Konya Hukuk ve Baro Tarihçesi, 2006 (Konya Barosu Yayını).
21. Hacı Veyiszade Mustafa Efendi ve Ailesi, 2008 (Selçuklu Belediyesi Yayını.).

B. Yayına Hazır Kitapları:

1. Selçuk Es/ Muhtasar Konya Tarihi (600 sayfa).
2. Konya'da Yok Edilen Tarihi Eserler.
3. Büyük Deha Şeyhzade Ahmet Ziya Efendi.

C. Proje Aşamasındaki Kitapları:

1. Manevî Mimarlarımızdan Fahri (Kulu) Efendi.
2. Delibaşı İsyanı.
3. Konya Âlimleri ve Velileri III. Baskısı.

D. Yayımlanmış Bazı Makaleleri:

1. "Üniversite ve Gençlik Hareketleri", Hamle, 29 Haziran 1968.
2. "Yüz Elli Yıldır Değişenler ve Değişmeyenler" Konya Postası, 27 Mayıs 1985.
3. "Türk Ocaklarının Dünü ve Bugünü", Yeni Konya 20-21 Mart 1987. (İki yazı)
4. Türkçenin Dünü ve Bugünü, Konya Postası, 15 Ağustos 1995-8 Eylül 1995 (16 dizi yazı).
5. "Naci Fikret", Konya Postası, Akademik Sayfa, I (18) 25 Haziran 1998.
6. "Dil ve Medya" Konya Postası, 26

Haziran 1998.

7. "Ahilik ve Esnaf Bayramı" Konya Postası, Akademik Sayfa, I (15) 15 Ekim 1998.

8. "Cumhuriyet Nasıl kuruldu ve İlân Edildi?" Konya Postası, Akademik Sayfa, 2 (73), 29 Ekim 1998.

9. "A. Sefa Odabaşı" Konya Postası, Akademik Sayfa, 2(82), 30 Aralık 1998.

10. "Bu Nasıl Kültür Politikası?" Konya Postası, 22 Kasım 1999.

11. "Muallim Naci'nin Edebî Kişiliği ve Eserleri" Konya Postası, Akademik Sayfa, 2 (96), 13 Nisan 2000.

12. "T.B.M.M. Reisi ve Şer'iye Vekillerinden Hadimli Mehmet Vehbi Çelik, Konya Postası, Akademik Sayfa, 3(129), 30 Kasım 2000.

13. "Osmanlı Döneminde Konyalı Şeyhül-İslâmlar", Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, II.

14. Konya, Aralık 1999, s.9-14.

15. "Konya Atasözlerinden Seçmeler", Konya Postası, Akademik Sayfa, 3 (139-141), 15 Şubat 2001.

16. "Vefat Yıldönümünde Selçuk Es", Konya Postası, Akademik Sayfa, 3 (167), 6 Eylül 2001.

17. "A.İzzet Koyunoğlu", Konya Postası, Akademik Sayfa, 3 (169), 20 Eylül 2001.

18. "Konya Çevresinin Türkleşmesi, İslâmlaşması ve İlimin Yayılmasında Rolü Olan Bazı İlim Adamları", Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, IV, Konya, Aralık 2001, s. 61-64.

19. "Konya'nın Şeyhül- Muharririni ve Asırlık Çınarını Kaybetti (Mustafa Ataman)", Konya Bülteni, s.29, İlkbahar, 2002, s.114-116.

20. "Konya Hazire ve Kabristanları I", Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, VI, Konya, Aralık 2003, s.77-98.

21. "Fatih'in Sır Ölümü", Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 2 Haziran 2004, s.12-13.

22. "Vefat Yıldönümünde Fikir ve Dava Adamı NURETTİN TOPÇU" Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 14 Temmuz 2004, s.57-58.

23. Vefat Yıldönümünde Ağazade Hacı Osman Efendi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 1 Eylül 2004, s.114-115.

24. "Feridun Nafiz Uzluk", Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 6 Ekim 2004, s.162.

25. "Konya Kültürü İle İlgili Olarak Yapılanlar ve Yapılması Gerekenler" Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 3 Kasım 2004, s.205-206.

26. "Şeyh Sadreddin Konevi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 8 Aralık 2004, s.227-228.

27. "Mevlâna'yı Anlamak", Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 15 Aralık 2004, s.442.

28. "Vefat Yıldönümünde Sivaslı Ali Kemal Efendi" Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 27 Ekim 2004, s.198-200.

29. "Vefat Yıldönümünde Yahya Kemal ve Düşünce Dünyası", Merhaba, Akademik Sayfalar, C.4, 2 Haziran 2004, s.12-13

30. "Şer'iye Sicillerinde 16 ve 19. Yüzyıllar Arasında Konya'da Mahalle Adları, Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, VII, Konya, Aralık 2004, s.35-51 (Bekir Şahin ile).

31. "45. Vefat yıldönümünde Hacı Ve-yiszade Mustafa Efendi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 2 Şubat 2005, s. 33-35.

32. "II Abdülhamit Han", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 9 Şubat 2005, s. 41-43.

33. "Hacı İsa Ruhi Bolay", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 23 Şubat 2005, s.49.

34. "Basından Portreler: Ziya Tanriku-lu", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 2 Mart 2005, s. 71-72.

35. İstiklâl Marşı'nın Kabulü ve Mehmet Akif", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 9 Mart 2005, s. 73-74.

36. "Çanakkale Zaferi" Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 16 Mart 2005, s. 82-84.

37. "Sinan'ın Dehası Osmanlı'nın İhtişamı ile Birleşince", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 6 Nisan 2005, s. 113-114.

38. "Geçmişten Günümüze Hidrellez Kutlamaları", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 4 Mayıs 2005, s.145-146

39. "Gövdesi Mevlâna Dergâhı'nda Başlı İstanbul'da Gömülü Bir Devlet Adamı: HALET EFENDİ", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 11 Mayıs 2005, s. 153-154.

40. "Fetih Ruhunu Anlamak ve Onlara Lâyık Olmak", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 25 Mayıs 2005, s. 176-177.

41. Vefat Yıldönümünde Anadolu Sel-

çuklu Devleti'nin Kurucusu ve Anadolu Fatih Süleyman Şah", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 1 Haziran 2005, s. 185-186.

42. "Lâdikli Hacı Ahmet Ağa", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 8 Haziran 2005, s. 199-200.

43. "Bir kültür Adamı: A. Fevzi Özçimi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 29 Haziran 2005, s. 33-35. (Özel Sayı)

44. "Dr. Ali Kemal Belviranlı", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 28 Eylül 2005, s. 254. (Özel sayı)

45. Bir Konya Sevdalısı: Hasan Çopur", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 12 Ekim 2005, s. 278. (Özel Sayı)

46. Konya Basın Tarihinden: Ziya Tanrıku'lu'nun İlk Gazete Denemesi ŞAFAK", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 5, 26 Ekim 2005, s.301-302.

47. "Konya Hazire ve Kabristanları II" Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, VIII, Konya, Aralık 2005, s.9-14.

48. "Konya'da Yok Edilen Tarihi Eserlerimiz ve Hafızasını Kaybeden Şehir", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 18 Ocak 2006, s.3-4.

49. "Konya'da Yok Edilen Tarihi Eserler (3): Konya Surları", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 1 Şubat 2006, s.17-19.

50. "Konya'da Yok Edilen Tarihi Eserler (4) Ulvi Sultan Mescidi ve Türbesi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 8 Şubat 2006, s.25-26.

51. "Konya Basınından Portreler: Nail Bülbül", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 22 Şubat 2006, s.55.

52. "Vefat Yıldönümünde Ömer Seyfettin", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 1 Mart 2006, s.60-62

53. "Yok Edilen Tarihi Eserlerimiz: Nizamiye (Nalinci) Medresesi ve Türbesi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 8 Mart 2006, s.65-66.

54. "Konya'da Yok Edilen tarihi Eserlerimiz: İnce Minareli Medrese (Darü'l Hadis) Nasıl Yıkılıyordu?", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 12 Nisan 2006, s.129-130.

55. "Konya'da Yok Edilen Tarihi Eserlerimiz(9):Türbe Hamamı", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 18 Ocak 2006, s.169-170.

56. "Dandanekan'dan Viyana Kapılarına ve Türk Düşmanlığı Üzerine", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 24 Mayıs 2006, s.185-186.

57. "Bir Hoş Sadâ (Hakkı Özçimi ile ilgili)", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 13 Eylül 2006, s.248-249.

58. "Tarihte Meşhur Konya Kuraklıkları I", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 20 Eylül 2006, s.257-258.

59. "Tarihte Meşhur Konya Kuraklıkları

I", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 20 Eylül 2006, s.257-258.

60. "Tarihte Meşhur Konya Kuraklıkları II: Cumhuriyet Dönemi Yedi Yıl Kuraklığı", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 4 Ekim 2006, s.269-270.

61. "Yok Edilen Tarihi Eserlerimiz: Satılan Tarihi Türbeler", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 11 Ekim 2006, s.277-278.

62. "Osman Yüksel'in Hayatından Kesitler ve Birkaç Nüktesi", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 8 Kasım 2006, s.312-313.

63. "Mustafa Ataman", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 15 Kasım 2006, s.318-319.

64. "Önder Yetişen Bir Deha(Arif Etik)", Merhaba, Akademik Sayfalar, C. 6, 6 Aralık 2006, s.129-130.(Özel sayı)

65. "1264/1848 Yılı Vergi Mükellefleri Listesi Üzerine Bir İnceleme: Doğu-Batı Gelişmişlik Farkı" Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, VIII, Konya, Aralık 2006, s.27-43.

66. "Altın Çeşme Sempti'nin Tarihi, Tarihi Eserleri, Eğitim Kurumları, sosyal Yaşantı ve Yetiştirdiği Önemli Şahsiyetler", Yeni İpek Yolu, Özel Sayı, IX, Konya, Aralık 2006, s.497-508.

67. "Vefat Yıldönümünde Bir Mevlevî Şairi: Şeyh Galip", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 17 Ocak 2007, s. 14-15.

68. "Vefat Yıldönümünde Kazım Karabekir Paşa", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 24 Ocak 2007, s. 20-21.

69. "Mevlâna Dergâhı'nın Müze Oluşunun 80. Yıl Dönümü Dolayısıyla", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 21 Mart 2007, s. 138-139.

70. "Dandanekan Zaferi, Rumeli'ye Geçiş ve İstanbul'un Fethi", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 23 Mayıs 2007, s. 281-283.

71. "Kalecelp Mahallesi'ne Adını Veren Kalecelp Sultan'ın Türbesi Nerede?", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 27 Haziran

2007, s.364-365.

72. "Üçüncü Vefat Yılında Muammer Bey", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 24 Ekim 2007, s. 474.

73. "Osmanlı Döneminde Konya'da Mevcut Tekke ve Zaviyeler 1", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 7 Kasım 2007, s.505-508.

74. "Osmanlı Döneminde Konya'da Mevcut Tekke ve Zaviyeler 12", Merhaba, Akademik Sayfalar C.7, 14 Kasım 2007, s.531-534.

75. "Meram İlçesi'ndeki Tarihî Mahalleler", Meram Kitabı, MEBKAM yayını, Aralık 2007.s.57-72.

76. "Meram İlçesinde Metfun Manâ Sultanları", aynı kitap, s. 247-262.

77. "Konya'da Eski Pazar Yerleri 1" Merhaba, Akademik Sayfalar, 6 Şubat 2008, s. 37-40.

78. "Konya'da Eski Pazar Yerleri 2" Merhaba, Akademik Sayfalar, 13 Şubat 2008, s. 56-53.

79. "Özellik ve Güzellikleri İle Saim Hoca", Erciyes, Sayı 363, Mart 2008, s.20-21.

II. Bazı Bildirileri:

1. 1985 Milletlerarası Gençlik Yılı Dolaşısıyla S.Ü. Gençlik Paneli, M. Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Hizmetleri, G. Md. M.E. B. Ankara 1987, s.73-76.

2. "Osmanlı Devletinde Mevlevihaneler", Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Özel Sayı 2(2), s.103-106.

3. "Konya İlim Adamları ve Manevî Sultanları", Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi, 2002 Yılı Kültürel Etkinlikler Paneli, 10 Ağustos 2002, Konya'da Düşünce ve Sanat, Konya, 2003, s. 331-336.

4. "Konya Kültürüne Hizmet Edenler", Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesi, Konya'da Düşünce ve Edebiyat Sempozyumu, 24 Mayıs 2003, Düşünce ve Edebiyat s. 114-116.

5. "Bozkır'ın Yetiştirdiği Değerler, Bozkırlı Bazı Din ve İlim Adamları, Araştırmacı Yazarlar", Bozkır'ın Dünü ve Bugünü Sempozyumu, 12 Kasım 2006, Konya 2007, s.217-246.

III. Söyleşileri:

1. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ile Nasreddin Hoca Üzerine, Konya Postası Akademik Sayfalar, 5-6 Temmuz 2000.

(Bu söyleşinin gözden geçirilip geliştirilen şekli için bk. Yedi İklim, 138-9, Eylül-Ekim 2001, 84-92.)

2. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ile Dil Üzerine Bir sohbet, Merhaba, Akademik Sayfalar, 2(12//126), Kasım 2000.

3. "Muvakkithane, Hatıralar ve Kapı Camii'nde Son Elli Yılın Mukabele Geleneği Üzerine Şükrü Bağrıaçık Hoca ile bir Sohbet", Merhaba, Akademik Sayfalar, S. 37, 5 Aralık 2007 (Özel Sayı).

IV. M. Ali Uz ile İlgili Olarak Basında Çıkan Bazı Yazılar:

1. Mustafa Ataman, "Konya Âlim ve Velileri", Konya Postası, 27 Temmuz 1993.

2. Seyit Küçükbezirci, "Konya Âlimleri ve Velileri" Yeni Konya, 13 Mart 1995.

3. Mim Kemal Öke, "Konya'da", Türkiye, 16 Aralık 1995.

4. Mustafa Ataman, "75 yıl Önceki Konya'ya Ait Rehber", Konya Postası, 19 Eylül 1997.

5. Hasan Özönder, "Bir Fedakâr Konyalı Örneği: Mehmet Ali Uz", Konya Postası, 23 Eylül 1997.

6. M. Yalçın Dikilitaş, "75.Basın yılında Mustafa Ataman", Yeni Gazete, 4 Kasım 1997.

7. Suat Abanazır, "Mustafa Ataman" Yeni Konya, 5 Kasım 1977.

8. A. Rıdvan Bülbül, "Mustafa Ataman ve 75 yıl", Yeni Meram, 6 Kasım 1997.

9. İbrahim Dıvarcı, "Konya Kültürüne Hizmet Edenler" Merhaba, 7 Nisan 2004.

10. Aziz Ayva, "M. Ali Uz'un Konya Kültürüne Hizmeti", İpek Yolu, S.205, Mart 2005. s.51-52.

11. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, "Mehmet Ali Uz", Yeni İpek Yolu, S. 231, Mayıs 2007, s.46-47.

12. Abdullah Uçar, "Gençlere Örnek Bir Şahsiyet: Av. Mehmet Ali Uz", Merhaba, 16 Kasım 2007.

V. Katıldığı Panel ve Konferanslar:

Katıldığı yüzlerce panel ve konferansın metinleri yayımlanmayanlar listeye dâhil edilmemiştir.

VI. Hakkında Hazırlanan Öğrenci Tezleri:

S.Ü. İletişim Fakültesince iki öğrenciyi hakkında lisans tezi hazırlattırılmıştır.